

## ELŐFIZETÉS

## HELYTÉN:

Egy évre ..... 24 korona.  
Egy hónap ..... 2 korona.

## VIDÉKEN:

Egy évre ..... 26 korona.  
Egy hónap ..... 2 k. 60 f.

## HIRDETÉSEK:

4-basáboz pótló sor egyszer 20 fillér,  
minden következőnél 10 fillér.

## ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

## SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és eszaki egyenlő  
vasutak palotájában.  
TELEFON-SZÁM: 297.

## KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Rézvény-  
Társaság.  
József főherceg-ut 22. sz.  
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1915.

Főszerkesztő:  
Stauber József.

Csütörtök, november 18

## Benyomultak seregeink a Szandzsákba.

(Ellanyhult, az olasz offenzíva.)

Budapest, november 17. (Hivatalos.) A főhadiszállásról jelentik:

## Orosz hadszíntér:

Nincs ujság.

## Olasz hadszíntér:

Tegnap a görzi szakaszon nem voltak nagyobb arányú gyalogsági harcok. Az előző napokhoz arányítva, az olasz tüzérség is lényegesen kisebb tevékenységet fejtett ki. A helyzet az egész délnyugati harcvonalon változatlan. Tegnapelőtt egyik repülőgéprajunk Bresciára bombákat dobott. A repülők erős tüzvészti figyelhetek meg több ponton. Az összes repülőgépek rendben érkeztek vissza.

## Délkeleti hadszíntér:

A Szandzsák határon küzdő osztrák-magyar csapatok az utolsó montenegrói utóvédakat is visszavetették a Liman túl. A szerbek áldozása mindenütt folyik. A Sjenioza felé elnyomuló osztrák-magyar hadoszlop kiűzte az ellenséget Javortól északra levő, szivósan védelmezett hegyi állásából. Kövess tábornok német csapatai tegnap este, Raskától félnapi járásra voltak. Kursumljaben etioi harcok fejlődtek ki. Höfer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

## Nem állnak már ellent a szerbek.

Berlin, november 17. (Hivatalos.)  
A nagy főhadiszállás jelenti:

## Nyugati hadszíntér:

A harc vonal elszigetelt pontjain folyt tüzérségi és aknaharcoktól eltekintve, semmi lényegesebb ujság nem történt.

## Köleli hadszíntér:

Orosz torpedórombolók tegnap lőtték a Kurland északi csucán fekvő Petragget és az attól délnyugatra elterülő vidéket. Egyébként a helyzet változatlan.

## Balkán hadszíntér:

A hegységben az áldozás tovább halad előre. A szerbek sehol sem voltak képesek említésre méltó ellentállást kifejtetni. Több mint kétezer fogoly, egy géppuska és két ágyú maradt a kezünkön. Legfelsőbb hadvezetőség. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

## Nyolcezer gránát egy napon.

Konstantinápoly, november 17. (Hivatalos.) A főhadiszállás jelenti: Dardanella front. Anatólia és Ariburnu szakaszon tüzérségünk egy ellenséges torpedónaszádót Kemikli-főcsónánál arra kényszerített, hogy a parttól távolabbra húzódjék. Hasonlóképpen visszavonulásra kényszerítet a szállítóközöket, amelyek Ariburnunál hadianyagot akartak pertrafenni. Sedil-Bahr: November tizenegyedikén ellenséges tüzérség balszárnyunkra nyolcezer gránátot lőtt és bombákat dobott, aknákat robbantott, de nem okozott jelentős kárt. November tizenharmadikán az ellenség heves tüzérségi tüzelést indított, a centrumban levő előretolt állásaink ellen. Azután centrumban levő eszedeink balszárnya ellen támadott, de könnyen visszavertük. A front egy másik részén ellen irányult támadás egészen előretolt árkaikig jutott, azonban a szomszédos lövészárkokban levő csapatok oldalozó tüzelése és ellentámadása az ellenséget visszaverte előretolt állásokból és visszaverte régi állásaikba. Az ellenség súlyos veszteségeket szenvedett. Irak front: Tüzérségünk lőtt egy második ellenséges repülőgépet, a mely ép állapotban került kezünkbe. A Tigris folyóban elsüllyesztettünk egy monitort, melynek egész legénysége a folyóba jut. Arab önkéntesek meglepésszerű és sikeres támadást intéztek egy ellenséges tábor ellen, elpusztították az ellenség táviróvonalait és sok zsákmányt ejtettek. Zsákmányul ejtett repülőgép Fahrmanntípusú, kétfedélű, ezerkilencszáztizenegyes model, motora 100 lóerejű, sebessége kilenven kilométer. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

## Harminchat millió.

Arad, november 17

Az eredmény, a melylyel Arad a harmadik hadikölcsön statisztikájába beilleszkedik, nagyszerű és büszkeséget kelthető. Azt a szólásformát használják: „minden várakozást felülmúló”, ha a harmadik hadikölcsön kibocsátása nem kötötte volna mindenkihez azt a várakozást, hogy ha zafias kötelességének egész energiájával, minden tehetségeivel és eszközével igyekezzenek eleget tenni.

Harminchat és fél millió hadikölcsön-jegyzés a tanúsága, hogy ezt a kötelességet Aradon becsületesen és komolyan fogták föl. Derekas munkát végeztek a hadikölcsön-jegyzés ügye körül az aradi pénzügyintézetek valamennyien. Mindenikük, az üzemi érdekek teljes mellőzésével, lelkes buzgósággal gyűjtött, buzdított, kapacitált, dolgozott azért, hogy minél több és minél nagyobb jegyzések legyenek. Az aradi pénzügyintézetek hadikölcsön-jegyzéseinek tekintélyes száma közül is kiemelkedik az Arad első Takarékpénztárnál jegyzett tizenkét milliónyi összeg, a mely Ottenberg Tivadar udvari tanácsos vezérigazgató fáradhatatlan munkájának és kiváló szervező tehetségeinek tényes sikerét jelenti.

De nemcsak a pénzügyintézetek dolgoztak. A mihez az első, sőt a második hadikölcsönönnél rábeszélés, lelkesítés a lelkiismeretre való appellálás kellett: azt most mindenki önkéntes átértette. Négy héten keresztül a legtöbb érdeklődést ez kötötte le. Mindenki béli az a gondolat, hogy a harmadik hadikölcsön eredményének hatalmasnak kell lenni, — és mindenki a maga tőkájével és rábeszélő képességével igyekezett részt venni abban, hogy új pénzügyi győzelmünknek csorbája ne legyen.

A pénzügyintézetek lelkes tevékenysége mellett dicséretet érdemelnek az aradi közép- és elemi iskolák és az aradmegyei iskolák tanárai és tanítói, a kik versenyezve dolgoztak a hadikölcsönért és munkájuk eredménye a különböző intézeteknél történt számos kis jegyzés, a mely a hadikölcsönnek demokratizálódását jelenti. A közigazgatás emberei és speciálisan a községi jegyzők közül is igen sokan szereztek érdemet a hadikölcsön-jegyzés körül.

Ami pedig a leginkább örvendetes: azzal a nagy eredménnyel, a melyet Arad a harmadik hadikölcsön

sikerében elért, nem jelent kivételt; az ország többi városaiban is ugyszólván az egész országban fölmulja a jegyzés eredménye az első és a második hadikölesön jegyzéseinek összegét. A háboru nevelő, fejlesztő hatása ragyogóan mutatkozik abban a két *miliárdban*, amelyet a harmadik hadikölesön végösszege előreláthatóan megközelít, vagy meg fog haladni. Ez az azelőtt el se képzelt összeg méltóan sorakozik katonáink büszke haditettei mellé. Amikor a nemzet a háboru tizenhatodik hónapjában ily anyagi erőpróbára képes, akkor bennünket se a harcúterren, se idehaza kifárasztani nem lehet.

## Milliomos kozák tiszt a közeli békéről.

(Egy orosz bohém az utolsó ottenziva kudarcáról.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Kolozsvár, november 17.

Egy megsebesült kozákfőhadnagy fekszik a kolozsvári csapat-kórházban. A Stripa mentén forták el a honvédek, ahol az egyik rohamban három golyó szaladt belé. Hatalmas, szögletes arcu ember a kozáktiszt és ellentétben marcona vad kinézésével, meglepően intelligens és képzett ember. Az oroszok kívül beszél franciául és törökül. Törökül a falujában tanult, amely a Kaukázusban, közvetlen a török határ mentén fekszik, franciául pedig Péterváron, ahol gazdasági akadémiát végzett.

Nagy ur otthon ez a megsebesült fogoly katona. Nyolcezer hold földje van a messze Kaukázusban és az alábbi történet igazolja, hogy Mehmed Towlikoff — így hívják a főhadnagyot — ismert ember Oroszországban.

Mikor a főhadnagyot Kolozsvárra hozták, egy gyógyuló állapotban levő orosz sebesültet osztottak be hozzá szolgának. Az orosz sebesültet felvezették a főhadnagy szobájába és mikor az orosz katona meglátta új gazdáját, meglepődött, boldog hangon üdvözölte:

— Ab, hát a nagyságos ur is itt van?

A főhadnagy meglepődve kérdezte:

— Maga ismer engem?

— Hogyne, — volt a felelet — én pincér voltam a pétervári „Odesza” szállodában és egy évig én szolgáltam ki a nagyságos urat.

Es a pincér túlaradó örömmel fogadkozott, hogy itt is olyan hűséges szolga lesz, mint Pétervárt volt. A főhadnagy rezignáltan felelt:

— Én sajnós, most nem leszek olyan gavallér, mint Pétervárt voltam, mert nincs egy kopekem sem.

A szobában, ahol a kozák főhadnagy fekszik, van egy orosz hadnagy is, aki maga is ismerte a költségeiről és gavallértempójairól híres főhadnagy nevét és érdekelt, hogy a dúsgazdag, gavallér kaukázusi földbirtokosnak harcokon, pusztulásokon, emberek halálán keresztül ide Kolozsvárra is eljutott a híre és tagadhatalan, hogy a vele egy szobában fekvő bajtársai megkülönböztetett tiszteletet éreznek iránta.

A kozákfőhadnagy különben nagyon udvarias, figyelmes és szerény modoru ember. Látható örömmel beszélt egy kolozsvári ujság

íróval és elmondotta, hogy a lemergi kórházban, ahova először vitték, ott is meglátogatta egy hírlapíró és az világoztotta fel először az általános harcúteri helyzetéről.

— A háboru — mondta — már nem sokáig fog tartani. Az orosz tisztok között az az általános vélemény, hogy a nyugati és az északi harcútereken nagyobb változások már nem történhetnek. Amikor még a csapatnál voltam, a balkáni harcúteréről történő dolgokról semmit sem tudtunk, de éppen úgy gondoltuk el és éppen úgy beszélünk a történendő dolgokról, mint ahogy a közel múltban tényleg történt. Tudtuk, hogy ott lesz a döntés és azt is tudtuk, hogy a Stripa melletti nagy támadás azért történt, hogy ezzel némiképen megbénítsuk a monarchia támadó erejét Szerbiával szemben. Amint látjuk, ez kevésbé sikerült. Varsóól és a többi várról, amit a szövetségesek elfoglaltak, mi már lemondtunk. Minden orosz ember tudja, hogy ezt visszafoglalni nem lehet, ami alapján véve nem nagy szerencsétlenség, mert hiszen Oroszország Lengyelország nélkül is boldogan élhet. A fontos az, hogy a háboru után Oroszország belső ügyeinek áldásos reorganizációjával be tudjon illeszkedni a kulturnép közé. Lengyelorszáért nem kár, de százezrek halála mindenkinek fáj Oroszországban.

## A tej és a liszt ügye Aradon

(Rendőri eljárás a tej árának fölemelése ellen. — A lisztkészleteket összeírják.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, november 17.

Az aradi rendőrség szokatlan ügyben indított most eljárást. Az aradi tejárusítók ugyanis holnaptól, esütörtöktől fogva a tej árát literenként 8 fillérrel fölemelik és így holnap már 48 fillérért fogják árusítani a tej literjét azok az árusítók, akik házhoz szállítják ezt a fontos tápszert. A tej árát Aradon nem maximálták, s a rendőrség csupán a piacon függesztette ki, hogy a tejet literenként csak 36 fillérért szabad árusítani. Valószínű, hogy a hatóság ez alapon indítja meg a kibégási eljárást. De az sem lehetetlen, hogy az eljárást arra a miniszteri rendeletre alapítják, amely kimondja, hogy az elsőrendű élelmickeknek aránytalanul magas áron nem szabad eladni.

E fontos ügyben kikértük egyik szakember véleményét, aki a következő igen figyelmeztető nyilatkozatot tette:

— A rendőrségnek kötelessége, hogy az aránytalanul magasnak látszó árak miatt vizsgálatot indítson. Nagyon fölös azonban, hogy ez a lépése Aradot megfosztja még attól a kevés tejtől is, amely még most rendelkezésére áll a közönségnek. Ertsék meg végre a hatóságok, hogy a tej a háboru alatt megszűnt nagy nyereséget hozó árucikk lenni. A tehen gondozása ma kétszer annyiba kerül, mint békeidőben, mert az a béres, vagy mezőgazdasági munkós, aki ezelőtt egy napra 2 koronát kapott, ma 4 koronán alól nem jön dolgozni. A tehen etetése is legalább kétszer olyan összeget emészt föl, mint a béke korszakában. A közönség persze erre azt mondja, hogy a zöld takarmány teremt a gazdának, tehát az nem drágult meg. De a laikus publikum elfelejti, hogy télen a tehenet nem zöld takarmánnyal etetik, hanem tengerivel, korpával, repceolajpogácsával. Hogy milyen ára van ma a kukoricának, azt minden piacra járó ember tudja Aradon. A piacon érvényes 36 filléres tej árát azonban senki se tartja be, mert a közönség drágábban is megveszi a tejet, csak

legyen. Ha azonban a rendőrség áldozni kezdi a tejemelőköt, úgy azok egyszerűen eladják a teheneiket a mészárosoknak és akkor egyáltalán nem kap Arad tejet. Akkor azonban már késő lesz a hatóság szánom-bánoraja.

Eddig szól a szakember nyilatkozata, s mi ehhez azt fűzzük hozzá, hogy ebben a fontos kérdésben a rendőrségnek igen óvatosan, tapintatosan kell eljárnia, nehogy a publikum ráfizessen az erélyeskedésre.

Jelentettük, hogy Lócs Rezső gazdasági tanácsnok és Bing Hugó törvényhatósági bizottsági tag fölutaszták Budapestre Arad város lisztüzvének elintézésére céljából. Megállapította a hatóság, hogy Aradon eddig átlag havonként 52 vagon liszt fogott el. Mivel azonban az a két malom, amely a várossal szerződést kötött, nem tudta megvásárolni az ezévez szükséges mennyiséget, előlegzte a szükségletet abból a gabonából, amelyet a Haditermény R. T.-től más célokra való fölhasználás végett kapott. A város két kiküldöttje most megkapta a Haditerménytől a malmok számára ehhez az előlegzéshez az utólagos jóváhagyást, habár a Haditermény kissé neheztelve is tette meg ezt. A részvénytársaság még azt is kijelentette, hogy a jövő termés betakarításáig el fogja látni a várost liszttel, azonban havonként nem 52, hanem csak 23 vaggont ad, mert az 52 vagon nem áll arányban a lakosság számával. (Kétségtelen ugyanis, hogy Aradról nagy mennyiségű lisztet csempészttek ki.) Ha azonban az ehó 25-én megkezdődő gabonarekvirálásnak szép eredménye lesz, úgy a Haditermény többet fog kiutalni Arad polgárságának. Az említett részvénytársaság a törvényes provizóit nem enged el a városnak.

Arad hatósága elrendelte, hogy a város területén lévő összes lisztkészleteket be kell jelenteni ehó 25-én. Ez azonban nem azt jelenti, hogy a készleteket lefoglalják, csak a hatóságnak tudni kell az Aradon lévő mennyiséget.

Pierre Loti már nem németgyűlöli. Stookholmból jelentik: Pierre Loti, a hírneves francia író, aki pár hónappal ezelőtt tajtékzó dühvel tört a németekre, úgy látszik, lelki átalakuláson ment át. Az akadémia megnyitáskor beszédet mondott soissons-i utjáról és a „Svenska Dagblad” jelentése szerint így beszélt: Katonáink magukat a földbe mélyen beásva, védik a francia földet. Lövészárkaik olyanok, mint jámbor bárányok a zöld mezőn. A házak, ahol vezérkaruk tartózkodik, régi romok. A földben halk suttogást hallottam. A német katonák is épp oly halkán beszélnek, mint a mieink. A végtelen esőnd közepette, amely itt a vidékre nehezedik, úgy tűnt fel előttem, mintha a német és francia katonák fojtott suttogása a föld alól jönne. Olykor-olykor egy tiszt rövid vezényszavát hallottam, aztán újra mélyeséges esőnd támadt a német hadállásokban. Néha egészen közelben nesztötötte meg a fülünket, mintha állatok ásták volna magukat előre teljes titokban. Ez a halk zaj épp oly végtelenül hangzott, mint a harcúterek lármája. Az ellenség hangjai egyáltalán nem hatottak kellemetlenül, sőt harmonikusak voltak. Ha nem tudtuk volna, hogy a mélyben kik suttognak, bizonyára nem éreztük volna azt a megindulást, ami így vett erőt rajtunk, sőt érzéseink arra sarkaltak volna, hogy oda kiáltunk feljűk:

— Elég volt a játékból a halállal! Há: nem vagyunk mindannyian emberek, testvérek? Jöjjetek ki barlangjaitokból és nyujtsatok kezet!

# Bolgár seregek az entente csapatok hátában.

(Ehhalál pusztit Uj-Szerbiában. — Kedvezően halad a bolgár offenzíva.)

— Távirati tudósítás. —

Szófia—Lugano, november 17.

## Előnyomulás Pristina felé.

**Szófia, november 17. (Hivatalos.)**  
A hadműveletek a front összes részein kedvezően haladnak előre. A Lebane elleni támadásnál (Leskovác-tól délnyugatra husz kilométernyire) 1700 foglyot ejtettünk és sok hadianyagot zsákmányoltunk. A harcok itt még tartanak.

## Angolok tűzkoresztsége a Balkánon.

**Szaloniki.** Az Havas-ügynökség jelenti: A bolgárok a Cicevo elleni heves támadás után visszavonultak a helység mögötti magaslatokra. A franciák megszállották fejső Cicevot. A kirwoiaki szakaszon nyugalom van, a Rabrowo—Valandovo szakaszon állandó a harci tevékenység. Angolok itt november 15-én megkapták a tűzkoresztséget. A bolgárok kiűrtették Kozturinot.

## Éhség Szerbiában.

**Gent.** Egy Mitrovicából visszatért francia újságíró azt beszéli, hogy Szerbiában óriási az éhség. Az utvonulatokat ellepik a menekülők ezrei. Az élelemhiány különösen azóta nagy, amióta a monarchia tengeralattjárói Antivárit blokálták és így a bevittet lehetetlenné tették.

## Franciák borzalmas veszteségei Makedóniában.

**Basel.** A strumicai legutóbbi harcokban a franciák borzalmas veszteségeket szenvedtek. A csapatok egyharmada teljesen harcképtelenné vált. A szaloniki kórházak már is túlszűrték a francia sebesültekkel.

## Megállították a bolgárok az entente csapatokat.

**Róma.** Az itteni szerb követség kommunikéje elismeri, hogy a Vardar menti angol és francia hadsereg offenzívája egy bizonyos időre megállt, mert a bolgárok ellentámadása igen nagy erővel és elég váratlanul történt, úgy, hogy a szövetségeseket meglepte és egy jó darabon vissza vetette az előre tolt csapatokat. A szerbek abban bíznak, hogy az új angol csapatok, melyek a jobb szárnyat nagyon megerősítették, a csorbát helyre fogják ütni.

**Gent.** Dacára annak, hogy Sarraill tábornok Párisba azt jelentette, hogy Prilepnél a franciák összeköttetést létesítettek a szerbekkel, magánjelentésekből határozottan megállapítható, hogy a bolgárok erős tűzereje Krivolák és Prilep között a franciák minden abbeli kísérletét megakadályozta, mely a szerbekkel való egyesülésre törekszik. A Cernjeke folyónál a Babuna szorosától délre a franciák heves ellenállása várható, hogy ezáltal megkönnyítsék a szerbeknek

## Babunától Monasztir felé való visszavonulásukat.

### Védik Monasztirt.

**Berlin.** A B. Z. am Mittag jelenti Krisztiániából: Ambár a Monasztirtól észak felé való összeköttetés megszakadt, a párisi Temps egy szaloniki távirata szerint Monasztir városát nem fenyegeti komoly veszély. Megtörtént minden intézkedés, hogy a várost megvédjék.

## Nem érkeznek meg az angol hajók Szalonikiba.

**Athén.** Szalonikiból jelentik: Az entente vezérkarában nagy nyugtalanság uralkodik, mivel számos angol szállító hajó, melyeknek már régóta meg kellett volna érkezni, mindeddig nem érkezett meg. A hajókat minden valószínűség szerint ellenséges tengeralattjárók sülyesztették el.

### Berendezkedés örök időkre?

**Szaloniki.** A görög hadsereg főparancsnoka rendeletben tiltotta, hogy a lakosság további lakbérleti szerződéseket kössenek az entente csapatok tisztjeivel, mielőtt a hatóságok nem állapítják meg azt, hogy az épületekre a görög katonaságnak nincs szüksége. A karaburnui lovaskaszárnya mögött a franciák repülőteret és nagy autóparkot létesítettek.

## Dél-Makedóniát is elvesztik a szerbek

**Lugano.** A Corriere della Sera haditudósítója, Fracesaroli ezt táviratozta lapjának Monasztirból:

A Babuna-magaslatok, amelyekért most harcok folynak és amelyek a szerb Dél-Makedóniát, vagyis a Prileptől Monasztirig terjedő vidéket észak felé elzárják, olyan hegyek sorozata, melyek átlagos magassága nyolcszáz—ezer méter, de van köztük ezerötyszáz méteres is. Ezek a hegyek a zrnai völgy északi szegélyét alkotják. A Zrna-folyó Monasztir fölött husz kilométerrel dél irányban folyik, majd hirtelen északra fordul, áttöri a Murihovo-hegyet és Gradiskónál a Vardarba ömlik. Velez felől előretörve, a bolgárok támadást intéztek ezek ellen a sziklafalak ellen. A vidék lakossága bolgár, görög, mohamedán és román. Szerbek csak a hivatalnokok és tisztok, akik a három éves szerb uralom alatt nem tudtak barátságokra szert tenni. Ha a bolgároknak sikerül a szorosokon való átkelés, akkor az egész lakosság fölkel és hátsan fenyegeti a francia és angol csapatokat, amelyek Gavgeli és Gradskó között harcolnak.

A bolgárok november 2-án rohamot intéztek Kristec ellen. Bár ekkor visszaverték őket, a helyzet mégsem javult, mert Üszküb felől erős bolgár hadoszlopok közelednek és Monasztirt fenyegetik, más oldalról pedig a Znavölgyet. Erős bolgár bandák is alakultak, a melyek villámgyorsan nyomulnak előre, maguk előtt hajtva a menekülő ezreit Monasztir felé. Ezek a bandák már husz-harminc kilométernyire megközelítették és elfutottak egész Topolcsanig, sőt megjelentek Kicszevo és Teto-vo közt az egyetlen szabad úton, amely még

Monasztirból Albániába vezet. Prilepnél, Prilep és Kavadar közt hevesen lövöldöztek egy szerb katonai autóbusszal.

Fracesaroli Ochridából jelenti november 10-ről: A Tetovóból a Vardar völgyében előrenyomuló bolgár csapatok nemcsak Monasztirt fenyegetik, hanem Ochridát és a Dibrába vivő utat is. Ochridában, az albán határon a szerb csapatok parancsnoka Popovics ezredes. A helyzet itt borzalmas. Az utak igen rosszok. A Monasztirból Ochridán át Dibrába vivő ut az egyetlen, amelyen kocsik és autóbusszok járhatnak, azonban, hogyha néhány napig erősen igénybe veszik ezt az utat, akkor ez is használhatatlanná fog válni. Élelem már nem jön ide és Dibrában, Gostivarban és Prizrendben éhenhalnak az emberek. A katonák harcban állnak, bár már három nap óta nem kaptak enni. Dibrába nemcsak azért nem lehet élelmet küldeni, mert nincs autóbussz, hanem azért is, mert a monasztir—dibrái utat komitácik veszélyeztetik. O-Szerbiából még kárpunt-bireket. A szerb hadsereg operációját a beteg Putoik vezeti. Valamennyi szerb hivatal és bank már Montenegroban van, Mitrovicát kiűrtették. Azok a hírek, mintha az albán törzsek ellenségesen viselkednének a szerbekkel szemben túlzottak.

## Miért nem támadták meg a szerbek Bulgáriát?

**Bern.** A Daily Telegraph elmondja, hogy az angol parlamentben egy képviselő fölvetette azt a kérdést, kért-e a szerb kormány a szövetségesektől engedelmet Bulgária megtámadására, hogy annak támadását megelőzze és hogy ezt az engedélyt miért tagadták meg? Grey azt válaszolta, hogy Szerbiát értesítették arról, hogy megtámadhatja Bulgáriát, mielőtt ez befejezi mozgósítását, de az angol külügyminiszter erre nézve külön utasítást nem küldött meghatalmazott miniszterének Nisbe. Grey azt hiszi, hogy Szerbia politikai és diplomáciai okok miatt nem kezdte a támadást, de ez nem mulott az angol külügyminisztérium magatartásán.

## Romantikus halált választanak a szerbek.

**Kopenhága.** A Politiken Szerbia végvonaljáról a következőket írja:

Azt az értesülést kaptuk, hogy a visszavonuló szerb főszereg a Rigómezőn (Koszovo polje) akarja fölvenni a döntő csatát, ugyanott tehát, ahol 1889-ben a törökök legyőzték a szerbeket. Ettől az elhatározástól a romantikus szint nem vitathatni el, bizonyos azonban, hogy kivitelezés azonos a végpusztulással. Míg meglévő a szerb hadvezetőségnek az a lehetősége, hogy seregeinek maradványait a bekerítés veszélyétől megmentheti, feltétlen kötelessége ezért a célt megtenni mindent.

Ez a lehetőség különben napról-napra kisebb lesz. A központi hatalmak és a bolgárok meghódították az egész O-Szerbiát, a francia-angol csapatok pedig a Vardar folyó mentén alig képesek a bolgárok támadásaival szemben helytállani. Így arról, hogy ezek a szerb sereggel egyesülve, a szerb hadsereg vérszűrését megakadályozzák, egyáltalán nem lehet szó. annál is kevésbé, mert a bolgár sereg jobb-szárnya Szerbia északi részén magára vállalt feladatának teljes mértékben megfelelt és itt feleslegessé vált erőt a déli harcterekeken használhatja föl.

A szerb hadsereg ellenálló ereje különben is nagyon megcsappant. A szerbek a hadjárat elején aránytalanul nagy számú foglyot hagytak ellenteleik kezén, de az utóbbi időben

rendkívül nagy a fogságba eső szerb katonák a száma. Emellett a sok hadiszert elvesztése végzetes csapás a szerbekre nézve, hiszen minden kívülről jövő utánpótlás teljesen ki van zárva. Minthogy pedig Montenegró és Albánia uttalan után a visszavonulás óriási nehézségekbe ütközik, valami igazság mégis van abban az elhatározásban, hogy a szerbek ott akarnak meghalni, ahol néhány évszázaddal ezelőtt függetlenségüket elvesztették.

### Görögország és Bulgária meg- egyezése.

Krisztiania. A Daily Telegraph római távirata szerint a bolgároknak az Adria-felől való törekvése megváltoztatta Olaszország ter-  
vét és vezető körökben valószínűnek tartják, hogy Olaszország ilyen körülmények között kénytelen lesz Szerbiának csapatokat küldeni. Addig is csupán Görögország bizonytalan magatartása okozta Olaszország tartózkodó viselkedését e kérdésben. Minthogy azonban minden jel arra mutat, hogy Görögország és Bulgária között megállapodás jött létre, mert különben a bolgárok nem vonhattak volna el a görög határról annyi katonát, Olaszországnak végleges álláspontot kell elfoglalnia a Balkán-expedíció kérdésében.

## LEGUJABB.

Erkezett éjjel 2 órakor.

**Bukarest. Az Universul jelenti Tuloeaból: Az orosz Fekete tengeri flotta tizenöt egysége, közöttük három új dreadnought két nap óta a bolgár partok mellett várakozik. A „Minerva” táviratot kapott Bazaria-ból, hogy tegnap délután a Fekete tengeren heves ágyuzás volt hallható. Valószínű, hogy az orosz és török flotta között harc fejlődött ki.**

**Csernowic. A besszarábiai fronton újból mindkét oldalon heves tüzerharc. Tüzérségünk megakadályozta az ellenséges erők eltolását. Az oroszok itt látszólag sok muni-  
cióval rendelkeznek.**

**Lugano. A háború kitörése óta negyvenket olasz tábornokot nyugdíjaztak.**

**Róma. A montenegrói tókonzulátus a következő táviratot közli e hó tizenharmadikáról: A Szandzsák trontunkon az ellenség nagy erővel energikus támadást intézett állásaink ellen. Az egész tronton visszautasítottuk a támadást, csak Visegrád irányában vonultunk vissza első védelmi állásunkból a másodikba. Az ellenség nagy veszteségeket szenvedett.**

**Az e hó tizenötödikéről szóló távirat a következő: Az ellenség tegnap ismét támadta a Szandzsák trontunkat. Az eikeseredett harc egész nap folyt. Állásainkat megtartottuk, az ellenségnek súlyos veszteségeket okoztunk. Sroglavnát az ellenség erőteljesen támadott, de az egész északi tronton visszavetettük.**

**London. A Reuter jelenti Athénből e hó 15-éről: Kitchener Mudrosba érkezett, az angol követ oda utazott.**

**London. (Reuter.) A lapok római táviratát közölnék, amely szerint Konduroitis görög tengerészeti miniszter Nápolyba érkezett és tovább utazott Rómába.**

# Mielőtt az aradiak a frontra kerülnek

(Főfoglalkozás: alvás és evés. — Kaszárnya élet az ellenség földjén. — A legénység ideális kiképzése. — Levél Wolhyhiából.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Wolhyhia, 1915. (—).

— Kedves J. bátyám: Tegnap volt egy hete, hogy L...-ből eljöttünk, 3 napi vonatkozás után kiwaggoniroztak bennünket egy kis orosz községben, amely a negyedik állomás Brody-tól — írja egy aradi Máv. mérnök nagybátyjának, aki aradi Máv. tiszttisztviselő. Ezernyi emberrel látunk Galiciában. Korábbi nagy események helyét a sírok és ágyuzás okozta károk mutatják. Egy-egy pofonnesapott templomkupola, vagy egyik falánál kinyitott fedeleltelenség égett állomáspépület. Végtelen dekkungok, csunva akadálysorok, sebtében áthidalt patakok, lerobbantott vasúti hidak, új pionir-remekművek, széles új hadiutak, másutt 40—50 ágyus csoport részére kiégett tüzérségi állások, rezerva állások, hátsó védelmi vonalak, csilóka fedezék-léniák, melyeket az ellenséges tüzérség össze-vissza gránátózott. Halottak napján sok-sok katonai siron friss fenyőgaly-koszoru, néhol papirosvirággal, másutt az elesett sapkájával vagy tört fegyverével díszítve.

A nehéz harcokkal megvitt vasúti vonal mellett egy-egy „Durchbruch” helye meglát-  
szott. De ebben semmi csodálatos sem volt, hanem az, hogy végig meg vannak művelve a földek! Néhol már az őszi vetés zöldel, más-  
hol most szedik a krumplit. Itt-ott marhát legeltetnek, másutt szánt egy-egy itthonrekedt „cecus”. Mennél közelebb értünk a határhoz, annál kevesebb az idevaló lakosság. Néhol az egész falu elseperve, csak egy-egy dűledező kémény és üszkös romok mutatják, hogy itt valaha emberek laktak. Gyönyörű erdők, fiatalosok, gondozott vágások; ideális vadászterület lehetett békében. Most bizony kiirtva az egész állomány. Nyulat láttam már itt is, de fogoly, fácán, őz nincs.

— Mindig csendesebb, lakatlanabb, pusztultabb a határ felé. Kettősvágányu a vonat; előbb szimpla volt. Az oroszok építették a mi szegény elfogott katonáinkkal. Most már „normalspurig” az egész. Átdolgozták a mieink. Annál meglepőbb, hogy itt orosz földön milyen nagyszabásu, németesen tervszerű minden. Látszik, előre spekulált a háborúra, a ki ezt a vasútvonalat megtervezte. Itt nincsenek felpörkölve a faluk. Tipikus szláv házak; de a lakosságot a muszka elhuroolta, alig 4—5 család maradt a faluban, nagyjából apró gyerekekkel. Zsupos fedél, téherre meszelt fakunyhó a falu. Szébb, mint Galiciában. A szoba tiszta. Szép, érintetlen szalmazsupra rakjuk pokrócainkat. Olyan puhán háló, mint a párnás ágyban. Mindig felül aludtam.

— A koszt is jó. Tegnap levesen és sült-huson kívül darált metélt volt. Ma káposztás kocka is. Csokoládét is osztogatnak. Asvány-víz és bor, sör is jutott. Szóval gyöngyélet és elképzelhetetlenül békés és kényelmes. Bizony sokszor tréfálódunk a kárpáti önkéntelen bójt-  
napok felett. Most bizony egészen kigömbölyö-  
dünk. Hát tisztességes családban közepes és jó módu helyen van a szébb program:

Reggel háromnegyed 7 órakor kávé (6n pl. tejes kávé) ittam) sütemény helyet piritott kenyérral.

40 óra tájban (házról hozott) májzsíros kenyér eidmi sajt, kávé (termozból).

Fél 1 órakor gulyásleves, sült-hus krumplival és babfőzeléssel, fahéjas rizs.

Délután fél 5 órakor tejeskávé, piritott kenyér.

7 órakor párolt hus, dinszelt káposzta, főtt vagy sült krumpli, sajt, fekete kávé.

— Tehát alvás és evés a főfoglalkozás. Mint mellékfoglalkozás tanulás, exercirozás, ásás, a legénység tanítása, lövésre, ásásra, ez-  
járt gyakorlatok, kommandirozási gyakorlat, minden épügy, mint otthon a kaszárnyaudva-  
ron, vagy katonai gyakorlóterem, csakhogy komolyan, lelkiismeretesen és minden bevált gyakorlati előny kihasználásával. Sokkal eredményesebb tanulás és tanítás ez, mint otthon. Például egy faluszólét védelemre iskolai gyakorlat formán berendeztünk, a mi itt könnyű, mert lakosság alig van itthon és nem számít, ha anyagi kárt okozunk is, amit persze otthon magántulajdonon nem tehetünk. Valamelyes 10—16 km. menetelési gyakorlat is van, teher és felszerelés nélkül. Kitanulmányozzuk az elhagyott orosz lövészárkokat és védelmi állásokat. Tegnap és ma egy „Schießplatz”-ot (lövöldét) rendeztünk be és céllövészetben gyakoroltatjuk a századokat. Így aztán tökéletesen kiékolázva és begyakorolva kerülünk a rajvonalba. Ideálisan tökéletes kiképzés.

— Addig, míg az ezredbe bevonulunk a rajvonalba, postikusan nyugalmas és háborútól szinpadiasan páholytávoli az életünk. Minden nap kapunk úrtesületet a frontról. Izene-  
teket, leveleket, újságokat hoznak. Most 16—17 km.-re vagyunk az ezred háta mögött, amely valahol az Ikva folyó partján erős és szép állásokban néz farkasszemet az oroszral. Messze-messze a láthatár szélén látszik a dubnói dombvidék. Egy magas háztetőforma hegy (domb) a híres orosz „Stützpunkt” a kremienzi kiépített állás. De csak oly világos halványkék ez a függönyszerű láthatárperem, hogy még megbecsülni sem lehet jól a távol-  
ságot.

— Nappal a szél ideveri a nehéz ágyuk dörgését, amelyek a muzzka sógor nyugalmát zavarják. Estefelé fel-felvillan a láthatáron egy-egy csomagszállítás lobbanása, (az ágyugolyó a csomag bakanyelven) néha a fényesdőrő hasítja az esti sötétséget vagy oitrasza ki az égen a függönyszerű felhőkárpitot. Aztán megint sötét van. A mikulás másfelé jár (mikulás fényesdőrő) kíváncsian tekintget egy-egy elhagyott talu felé. Majdnem esténként van kis tűzijáték; vigyázatlanságból vagy mi egyébért egy-egy ház ég a távoli faluban, pirosan dekorálva az eget. Egyik-másik frontszakasról a felszálló világítórakéta jelezi, hogy éber a mi seregünk és az ellenség véres fejjel fizetné meg, ha támadni merne. Minden szép és minden jó, mégis örömmel várjuk, mikor érünk a rajvonalba; most látszólag nyugalom van és ott még fényesebb az élet.

— Minden meg van. Csak egy hiányzik még; levelet nem kaptam még senkitől ide. Szeretném édesanyámékat is megnyugodva tudni.

— Apró 35 dekás tábori csomagok, mint aszal/szilva, liszt, szá'onna, cukor, mazsola, finom konzervek, sütemény, caces, compott bádog dobozban, kondensált tej, májzsír stb. stb. hátsó köszönettel fogadtatnak. Mindnyájatoka: ezerszer csókol szerető ócsád P.

# Harminchat és fél millió a harmadik hadikölcsön.

(Két első kölcsön összege harmincöt millió volt. — Az aradi bankok munkájának fényes eredménye.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 17.

Harminchat és fél millió, pontosan 36.519.800 korona a harmadik hadikölcsön-jegyzésének ma estig ismeretes végösszege. Tisztelettel és elismeréssel kell e számra tekinteni, a mely Arad város gazdasági életének hatalmas erejét, a magyar nemzet érettségének magas fokát mutatja. Állami kölcsön, amely alig egy esztendő és ilyen népszerűvé tudott válni, az azt bizonyítja, hogy a nemzet önbizalma, jövőbe vetett hite hártatlan. Ez a felemelő bizonyosság még értékesebb, mint a fényes sikernek anyagi része. Az aradi pénzügyzetek szerepét ebben az országra szóló munkában lapunk vezető helyén méltatjuk és ha még rámutatunk arra, hogy az első kölcsönnél 19.930.150 koronát, a másodiknál 15.398.170 koronát jegyeztek az aradi bankoknál, akkor büszkén tekintünk ellenségeink szegyenkező arcába, akik azt jósolták, hogy azé lesz a győzelem, akié az utolsó millió.

## Aradi Első Takarékpénztárnál

Összes jegyzés: 12.032.450 korona.

A mai napon méltóan fejezte be az 1.001.100 korona jegyzéssel azt a nagy arányú akciót ez a pénzügyzet, amelyet a harmadik hadikölcsön sikere érdekében oly nagy lelkesedéssel kezdett és soha nem lankadó buzgalommal folytatott.

Az intézetnél az első hadikölcsönnél jegyeztek

4.713.000 koronát,

a második hadikölcsönnél jegyeztek

3.303.200 koronát.

A mai napon történt jegyzések: Ittői Adler Andor 100.000 korona, Horváth Imre (Budapest) 100.000 korona, Braun Gizella 100.000 korona, Wittmann János 100.000 korona, Schül Józsefné szül. Wittman Alojzia 50.000 korona, Wittmann Irén 50.000 korona, Angel István dr. 50.000 korona, Korponai János és neje 30.000 korona, Rombacher Károly 25.000 korona, Krizsán Sándor 24.000 korona, Weisz Mór további 20.000 korona, Schwartzler Nándor 20.000 korona, Kluz Miklós 20.000 korona, Tanner Gottfried 18.000 korona, Blau Valeria 16.000 korona, Seetried N. János 15.000 korona, Folberth Adél 15.000 korona, Mariaka Imr. és neje 12.000 korona, Killian Lambert 12.000 korona, Dengelegi István 10.700 korona, Embey István 10.000 korona, Rosenberg Arnold 10.000 korona, Kovács Máté 10.000 korona, Zeiner Lajos dr. 10.000 korona, Kluz Ferenc 10.000 korona, Morschl Ferenc 10.000 korona, Németság község 10.000 korona, Haviár Lajosné 10.000 korona, Berger Gyula 10.000 korona, Kleiner Zoltán 8.000 korona, Krebsz Flórián 8.000 korona, Alacs Sámuel 6.000 korona, Zerna Konstantin 6.000 korona, Drauc és Vidéke Önségélvő Egyesület 5.000 korona, Radasits István 5.000 korona, Goldmann Bertalan 5.000 korona, Hartmann Ferenc 5.000 korona, Philipp János 5.000 korona, Halmos Ede 5.000 korona, Kohn Jakab 4.000 korona, Plattky Kálmán 4.000 korona, Vartán Adorján 4.000 korona, Keirin Elvira 4.000 korona, Kelemen Margit és Klára 4.000 korona, Katholikus négyes 3.500 korona, Kohn Etelka 3.000 korona, Arvapénztár (Lippa) 3.000 korona, özv. Bucheker Erzsébet 3.000 korona, Schennel József 2.500 korona, Pinner

Anna 2000 korona, özv. Gebhart Sándorné 2000 korona, Schiller Mária 2000 korona, Harmann Adám 2000 korona, Trapp Miklós 1600 korona, Focht Henrik 1500 korona, Márton Tamásné 1200 korona, Geck Ferenc 1200 korona, Wehler István 1200 korona, Schüller Ferenc 1050 korona, Pimsel Cecília 1000 korona, Kutányi Sándor 1000 korona, Ketsch Miklós 1000 korona, Szathmáry Ferencné 800 korona, Apróbb tételekből 20.850 korona folyt be.

## Az Aradmegyei Takarékpénztárnál

Összes jegyzés 10 és fél millió korona.

Ez az összeg az első és második hadikölcsönre együttvéve jegyzett 9 millió koronát, több, mint 1 és fél millióval haladja túl. A három hadikölcsönre az intézetnél összesen 19 és fél millió koronát jegyeztek.

A mai 3 millió koronát meghaladó jegyzésekből különösen ki kell emelnünk Battonya község nagygazdáinak jegyzéseit, amelyekkel valóban páratlanul álló példáiát adják lelkes hazafiságuknak és áldozatkészségüknek. Ezen hazafias lelkesedés felkeltésében az intézet ez irányú fáradozásai mellett nagy érdemei vannak Fodor Manó községi főjegyző és Dömjén Lajos jegyző uraknak.

A mai nagyobb jegyzések a következők: Gruncsity Mladen Battonya 500.000 korona, Doktor Lajos Battonya 300.000 korona, Gimes István Battonya 250.000 korona, Gruncsity Nika Battonya 200.000 korona, Gregor Gábor Battonya 100.000 korona, Rosu Szeveozár Battonya 100.000 korona, özv. Vidiczky Axentiené Battonya 100.000 korona, Timofity Próka Battonya 100.000 korona, Hóász János Battonya 70.000 korona, Baur István Battonya 60.000 korona, Fodor István Battonya 50.000 korona, Vaida Péter Pál Battonya 35.000 korona, Gruncsity Anola Battonya 35.000 korona, Jovicsin Próka Battonya 30.000 korona, Lung Péter Battonya 20.000 korona, Baur János Battonya 15.000 korona, Kurt Koszta Battonya 10.000 korona, id. Kovacsovic Pál Battonya 10.000 korona, Wittmann György Elek 15.000 korona, Nagyilaki kisgazdák 100.000 korona, Weinrich Lajos 120.000 korona, özv. Hász Sándorné 120.000 korona, Battonyai népbank m. szövetkezet 50.000 korona, F. J. 35.000 korona, F. A. 15.000 korona, Kohn Simonné 20.000 korona, Frisch Márton 15.000 korona, Oblath Margit 12.000 korona, ifj. Gál Pál 10.000 korona, özv. Drescher Lajosné 12.000 korona, dr. Apor Anna 10.000 korona, özv. Bhear Frigyesné 6.000 korona, Dragán Tódor 7.000 korona, Kotoris Isza 7.000 korona, Kotorás Milán 7.000 korona, Gavrilovits Mihály 5.000 korona, Eteki keresztény tak. és hitelszövetkezet 6.000 korona, Othelmi kisgazdák 5.000 korona, Gregor János 5.000 korona, Frank Mátyás 4.000 korona, Kicsin Demeter 5.000 korona, Tyurosky Kozstáné 4.000 korona, Grosz Pál 4.000 korona, Vetró Mátyás 4.000 korona, Sziebert Vilmosné 4.000 korona, Schmidt György 4.000 korona, Hornoi Péter 3.000 korona, Marián Mihály 3.000 korona, Máv. alkalmazottak 2.400 korona, Czeiler Ferenc 2.000 korona, Szily Ferenc 1.100 korona.

## Az Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztárnál

a jegyzések végösszege

4.500.000 korona.

Az első hadikölcsön jegyzéseinek eredménye

3.132.300 korona,

a másodiké pedig

2.606.450 korona volt.

Ma Oblath Margit jegyzett 12.000 koronát.

## Az Aradi Ipar- és Népbanknál

Összes jegyzés: 2.234.100 korona.

Az első hadikölcsön jegyzéseinek eredménye

1.136.150 korona

volt, a másodiké pedig

784.550 korona.

A mai jegyzések: Markovits Zsigmond B.-Csaba 50.000 K, Mész György Muszka 7000 K, Schreyer József Békésésaba 6000 korona, Körösbányai ev. ref. egyház 5000 korona, Borodi Miksa dr. Ujközvös 5000 korona, Molnár Ede Békésésaba 4000 korona, Körözi F. és neje Mevesbodzás 4000 korona, Urbán Endre Arad 3500 korona, Gammer Lipótné Ujarad 10.000 korona, Wekerle Antal Világos 2000 K, Szilágyi Antal Békésésaba 3000 korona, Ancsin R. Pál Békésésaba 2000 korona, Hofbauer István Körösbánya 1050 korona, Gályik János Békésésaba 1500 korona, Pándy István Békésésaba 1000 korona, Botvánszky György Békésésaba 1000 koronát jegyeztek és kisebb tételekből 12650 korona folyt be.

A jegyzések végösszege:

2.234.100 korona.

## Az Aradi Polgári Takarékpénztárnál

Összes jegyzés: 2.156.000 korona.

Az első hadikölcsön eredménye

1.306.000 korona

volt, míg a másodiké

1.350.000 korona.

A mai napon nagyobb összegeket jegyeztek: Pálfi András 15.000 korona, Rózsa Éva 1100 korona, Bán Demeter 2000 korona, Borod Péter 2200 korona, Tódor János 2100 korona, Vályi Géza 10.000 korona, Tamás Lajos 2700 korona, Vitroel Miklós 2000 korona, Oktáva Péter 1400 korona, Simon Vilmos 2000 korona, Gulys Matild 1200 korona, Zipf Teréz 1500 korona, Hof Antal 2200 korona, Pópa Péter 1200 korona, Kocsz Henrik 4000 korona, Kocsi Erzsébet 2000 korona, Vajda János 2000 korona, Schwartz Józsefné 1000 korona, Reichert Anna 1000 korona, Schubbkégel András 3000 korona, Aranyán Anna 4000 korona, Nagy Sándor 3000 korona, Kaiser Mária 3000 korona, Kompass Teréz 1500 korona, Müller Kristóf 3000 korona, Keller Katalin 4000 korona, Vormittag Ferenc 2000 korona, Fülöp Etelka 500 korona, Schull Péter 2000 korona, Pluchár Judit 2300 korona, Rossz Erzsébet 2500 korona, Putz Teréz 2000 korona, Wigner József 2500 korona, Kocsuba Péter 2000 korona, Vormittag Rozália 2000 korona, Markovics Arpád 2000 korona, Radó Emma 4000 korona, Kohn János 1000 korona, Deutsch Dorottya 4200 korona, Tichy Mária 2000 korona, Fekelmann Anna 4200 korona, Weisz Testvérek 4600 korona, Litsek Ákos dr. 500 korona, Thurzó Sándor 800 korona, Nagy Sámuel 600 korona, Madeline Zsófi 200 korona, Székely Tódor 2000 korona, Burián István 2000 korona, Semp József 1000 korona, Simon Kálmáné 1000 korona, Szabó Ilona 600 korona, özv. Lászka Lajosné 1000 korona, Erdős Dezső 20.000 korona, Steinhardt Lili 10.000 korona, Lukács Sándor 2000 korona, Lasztovics János 6400 korona, Urmós András 1100 korona, Demkó Ferenc 1000 korona, Margetich János 200 korona, Prodánovics Hajnal 3000 korona, Paisán Adám 2000 korona, Tóth Kálmán 3400 korona, Csoma Géza 2000 korona, Mihály László 2800 korona, Grishaber Erzsike 2700 korona, Grill István 13.900 korona, Neuta Anzela 500 korona, Pópa Borbála 2100 korona, Dronka Sándor 400 korona, Kati Demeter 1050 korona, Szweresák Mihály 3100 korona, Batrinusz Ilona 2800 korona, Pemmert Rozália 2000 korona, Moldován Odónné 1000 korona, Gartzner Andor 2500 korona, Mész Anna 3000 korona, Pribák Julianna és György 3000 korona, Mag János és neje 10.000 korona.

Az eddigi jegyzések végösszege

2.156.000 korona.

**Viktoria Takarékpénztárnál**összes jegyzés: **1,153.050** korona.

Az első hadikölcsön eredménye

**871.900** korona,

a második pedig

**750.000** korona

volt.

Ma jegyeztek: Rus Stefan Ottlaka 10.000 korona, Rus Mária Ottlaka 50.000 korona több átaliban 191.800 korona, összesen 251.800 koronát.

**Aradi Központi Takarékpénztárnál**összes jegyzés: **862.800** korona.

Az első hadikölcsön jegyzésének eredménye:

**326.450** korona,

míg a másodiké

**384.300** korona

volt.

Ma 85.050 koronát jegyeztek. Jelentősebb jegyzések: Szántay Lajos további 60.000 korona (összesen 100.000), Szekendi Pál (Sikló) 4000 korona, Hammer Sándor (N.-Kamarás) 1050 korona, Durst József 2000 korona, Siader Adolf tartalékos hadnagy 1200 korona.

**Aradi Közgazdasági Banknál**összes jegyzés: **617.600** korona.

Az első jegyzés eredménye

**259.700** korona,

míg a másodiké

**192.800** korona volt.

Ma Bank Ferenc főszolgabíró ismét 10.000 koronát (előbbi jegyzése is 10.000 korona volt), Schafer testvérek újból 3.000 koronát jegyeztek (előbbi jegyzésükkel 7.000 koronát jegyeztek) és kisebb jegyzésekből még 300 korona folyt be.

**Aradi Kereskedelmi Banknál**összes jegyzés: **535.400** korona.

Az első hadikölcsönből

**210.600** koronát,

a második hadikölcsönből

**378.400** koronát jegyeztek.

A mai napon 21.200 koronát jegyeztek. Nevezetesebb jegyzések: Vottek Alajos 10.000 korona, Gantner János 5000 korona (ulábbi), Mayer Emil 2500 korona, Veisz Etelka 1000 korona. Kisebb tételekben 3200 korona folyt be.

**Az Általános Takarékpénztárnál**összes jegyzés: **415.900** korona.

Az első hadikölcsönnél a jegyzések összege mintegy

**180.000** korona,

a másodiknál

**252.000** korona

volt.

A mai napon 1700 koronát jegyeztek. Nagyobb jegyzések Lengyel Sándor Pankota 1000 korona, Maroncsák Ferenc 400 korona, egyéb egyéb 300 korona.

**Az Osztrák-Magyar Bank aradi fiókjánál** a harmadik hadikölcsönből

**227.900** koronát jegyeztek,

az első hadikölcsönből

**3.908.250** koronát és a második hadikölcsönből**920.150** koronát jegyeztek.

**Az Aradi posta-takarékpénztárnál** a mostani, a harmadik hadikölcsönre összesen

**31.200** koronát

jegyeztek.

Az első hadikölcsön-jegyzéseknek eredménye

**50.250** korona,

míg a második hadikölcsönnél a postatakaréknál

**20.020** koronát

jegyeztek.

**Az Aradi Kereskedők Takaré- és Hitelközvetkezeténél**

a mai napon 96.800 koronát jegyeztek. A nagyobb jegyzések a következők: Medgyesegyházi állami elemi iskola 13.050 korona, Borosjenő község közönségének jegyzése 7800 korona, Feltóti áll. elemi iskola 7200 korona, Uiszentannai állami elemi iskola 6750 korona, (Az intézet összesen 27.000 koronát jegyezt), Zimándközi elemi iskola 6150 korona, Galasi állami elemi iskola 6000 korona. A harmadik hadikölcsön jegyzés végösszege:

**1.253.400** korona.**December 6-án vonulnak be az újra sorozottak.***(A honvédelmi miniszter rendelete.)**Az Aradi Közlöny tudósítójától.*

Arad, november 17.

A jól ismert két méteres plakátokat, amelyek a korosztályok behívása alkalmával időnként mindig megérkeznek a közigazgatási hatóságokhoz, tegnap ismét megkapta a honvédelmi minisztériumtól Arad város polgármesteri hivatala. A hivatalos hirdetések arról intézkednek, hogy a most november hónapban folyó sorozásokon alkalmasnak talált népfelkelők egyes korosztályai 1915. december hó 6-án tényleges népfelkelői szolgálatra bevonulni tartoznak.

A hirdetésekben a honvédelmi minisztérium még nem tünteti fel, hogy mely korosztályok tartoznak december 6-án a honvéd vagy közös kerületi kiegészítő parancsnokságnál jelentkezni, ellenben a minisztérium leiratban közölte a polgármesteri hivatalal, hogy a korosztályok közelebbi megjelölését távirati úton fogja tudatni. A leirat közlése szerint a korosztályok megjelölését néhány napon belül közlik a közigazgatási hatóságokkal.

A bevonulás hirdetmény szerint a népfelkelésről vagy a hadiszolgálatokról szóló törvény alapján kirendelt de ezen szolgálathoz időközben elbocsátott összes 1873—1897. évi születésű egyének (munkások), ha a megtartott népfelkelési bemutató pótszemlén népfelkelési fegyveres szolgálatra alkalmasnak találtattak, 1915. december hó 6-án népfelkelési tényleges szolgálatra bevonulni tartoznak éppúgy, mint azok, akik önkéntes belépés folytán a honvédecsbe, vagy a közös hadseregbe, akár mint egyéves önkéntesek és a fent megjelölt napig besoroztattak, tekintet nélkül arra, hogy melyik korosztályhoz tartoznak.

A rendelet szerint a honvédség, vagy a hadsereg kötelékébe önként belépni óhajtó népfelkelésre kötelezett a törvényes korlátok között a csapattestet maga választhatja, a tényleges szolgálatra történt bevonulása után azonban csak azon csapattesthez kérheti felvételét, ahová, mint népfelkelésre kötelezett a beosztást nyerte.

**Tábori előfizetőink és olvasóink b. figyelmébe.**

Miután tábori postautalványon az írásbeli közlemény nincs megengedve, arra kérjük azokat, akik a háboruból pénzi küldenek, hogy egyidejűleg külön levelező-lapon jelezzék, hogy az összeget milyen célból küldötték.

**IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.**

Színházi műsor:

Csütörtök: „Déliabó utca 7.”

Péntek: „Tiszavirág” operett.

Szombat: „Bob herceg” operette, repris először.

\* A színház hírei. „Tiszavirág” operett kerül holnap színpadra ugyanabban a szereposztásban, mint legutóbb, a fő női szerepben Horváth Mici és Járai Bóskével stb. A „Bob herceg” reprisze, szombaton vig zene és állandó jó hangulat fog uralkodni a színházban. A mult kedves emlékei vonulnak fel előttünk egy-egy kedves ösmerősként, az operettben a teljes személyzet részt vesz, a főszereplők Horváth Mici, Járai Bóske, Fülöp Irma, Szász Anna, Barics, Győző, Polgár, Várnai stb. A „Logénybuszu” legújabb operett, az idei szezon legnagyobb slágere lesz a legközelebbi üdönség, melyre a legnagyobb szorgalommal készül a társulat, az énekesek betanulásával a személyzet teljesen elkészült és most már a színpadi próbák folynak, az üdönség főszereplői Vársdy Margit, Horváth Mici, Barics, Járai S. Győző, Polgár stb. Azonkívül részt vesz az egész személyzet.

\* A hajógyűk tűzében. (Aktuális tengerészeti dráma az Urániában.) Amilyen kivételes helyre került az elmúlt évadban a nagy sikert aratott háborús aktualitás: az U 9. hőse, amely filmnek hatalmas szűsége és kivétele általános tetszést aratott, ép annyira ki fog magaslani az idő ez az új darab az azóta mind jobban kifejezett témájú háborús darabok közül. A hajógyűk tűzében, a tenger ordító hullámai között, amelyek az égisz csapódnak fel a ködös éjszakában, borzongató sötétben kulminálnak a legszebb, legmozgalmasabb jelenetei a darabnak, amelyek idegeket borzolóan vezetik elénk a cirkáló útközletének képét. Nagyszerű technikai apparátusaival valóságos elvaskit ez a darab. Elfojtott lélekzettel lessük, szinte átéljük a nagyszerű cselekményt, az iszonyú párviadait, mely méreteiben minden egyebet felülmul. — *Jaj! megosz a térszem, nagyszabásu vigjátékláger, legközelebb az Urániában.*

\* A bajor király kamarazenésze Aradon. Amíg a háború első részében a vidéki városok kulturális életéből teljesen hiányoztak a hangversenyek, most gyors egymásutánban kapjuk a legkiválóbb zenei eseményeket. Telmányi Emil és Vas Sándor művészi játéka után a jövő hét péntekén Kocz János hegedűvirtuozs, a bajor király kamarazenészt hallgatja meg Arad zeneértő közönsége. Koczal együtt fog fellépni Sembrényi Arthur operatőres, rajka Keömley Bianca operatőres. A hangversenyt a budapesti német konzul felkérésére a Vöröskereszt rendezi a Kulturpalotában. A bevétel fele a német hadsegélyzőt illeti meg, fele pedig az aradi Vöröskereszté.

\* Henny Porten-premier az Apollóban. Gazdag művészi látványban volt része ma este az Apolló-színház publikumának. A Messter-filmgyár legújabb nagy alkotása, a „Művészelkek” című drámának volt a premierje. A dráma főszerepében Henny Portent láttuk tehetségének ragyogásában. Carola grófnő kiemelkedő, amelyben a művészet vitta sikeresedett harcot a szerelemmel, Henny Porten mélységes drámai erővel játszotta meg a tökéletesen tökéletes alakításával magával ragadta az egész nézőteret. Magának a drámának is nagy sikere volt. A német Messter-filmgyár káprázatosan szép miljót adott a vonzó szűsének. Az elragadtatással fogadott Messter-dramát csütörtökön mutatja be utoljára az Apolló színház.

\* Izgalmas detektívdráma az Apollóban. Pénteken mutatja be először az Apolló-színház a Conan Doyle-ekus következő szenzáció számát.

# Aradi hadapród az olasz pokolról.

(Uj öldöklő szerszámokat használ az ellenség. — Kétezer olasz halott egy rohamnál.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 17

Juhász Oszkár tartalékos hadapród, Juhász Géza dr. aradi ügyvéd öcsöse, aki a mozgósítás óta teljesít katonai szolgálatot és kiváló magatartásáért az I. és II. osztályú vitézségi ezüst, továbbá a bronzéremet kapta, az olasz háború kitörése óta az olasz harctéren teljesít szolgálatot, annak a hat hétnek kivételével, mely időt sebe miatt kórházban töltött. Érdekesen rajzolja meg egy-egy mozzanatát november 10-én írt levelében annak a rettenetes küzdelemnek, melyet katonáink az olaszokkal folytatnak.

Mióta multkori (október 28) levelemet elküldtem, — írja — azóta folyton „stellungban” vagyunk. Isten tudja, mikor kapunk felváltást. Pár napig szünetelt az óriási támadás, csak némely helyen voltak nagyobb összeütközések. Tegnapelőtt lejttem századommal 1600 lépésnyire a rajvonaltól. Semmivel sem jobb hely a rajvonalnál. Jelenleg egy jó fedeles deklíngban vagyok, itt írom levelemet. Itt már csak a csavargó golyók járnak, de ezektől is megsebesült 20 emberünk és volt egy halottunk. — Sietnem kell levelemmel, mert újból megkezdődött az örületes ágyuzás mindkét részről és érzem, hogy a legrövidebb idő alatt, talán rögtön, ismét fel kell mennem.

— Ami itt van, azt leírni nem lehet. Az a pokol, amit itt azok a gazemberek csinálnak, még a júliusit is sokszor felülmulja. Allandóan nehéz ekrazit gránátokkal lönek és mindent összerombolnak. Újabb találmányaik vannak, például a Landtorpedo, fél méter hosszú, 28 centiméter széles löveg, elől torpedóval. Aztán tudja isten hányféle új fajta öldöklő szerszámuk, amik között van egy olyan is, mely minden egyénnél nagyobbbat durran és kilométernél is messzebb dob 4—5 kilós vasrészeket és ugyanennyire szórja a felezakított kódarabokat.

Oszintén megvallva, azok után, amiket itt átéltem, a szó szoros értelmében ideges lettem, pedig elhíheted, hogy azok után, amikben már eddig részem volt, normális lefolyású ütközektől igazán nem félek. Az ilyen szerszámokkal szemben, nem hiszem, hogy lenne az istennek embere, aki nem lenne idegessé. Amellett, hogy ilyen helyzetben vagyunk, még több, mint egy álló hétig folyton zuhogott az eső, (most is folyton esik), térdig érő sárban egy helyen kellett napokig maradnunk.

— Hogy rettenetes küzdelemünkben is irjak egyet mást, írok egy részletet.

— Nem tudom, hanyadikán, (mindent elfelejték) kijöttünk földalatti barlangunkból. Olasz támadás készült. Rettenetes ágyuzás. Esté van. Koromsötétségben teljesen ismeretlen helyre kerülök szakaszommal. 70 lépésnyire lehattunk az ellenségtől. Tizenegy óra van. „Feuerüberfall“-t kell csinálnunk. — Nem lehet elhinni, ami itt történt. Mikor előre indultunk, az olasz gépfegyverek jobbra, balra kaszálták mellőlem embereimet. Hátunk megett volt még két szakasz. Közéjük jöttek, hogy tömörebb legyen a vonal. Amint egészen közel értünk, a gépfegyverek elhallgattak és most ember-emberrel szemben! Nem olyan sturm volt ez, mint az oroszokkal. Reggel négy óráig folyton és folyton újítást kap az ellenség, mindig újabb és újabb bandák jönnek.

Engem négy ember vett körül. Csak pisztoly volt nálam.

Hurrá kiáltást nem lehetett hallani, hanem az egész éjjel csak az hallatszott, „ahol is egy digó” üsd az anyja istenét, szurd, szurd ki a szemét, lödd hasba stb. Gondold el, ezt öt órán át, közvetlenül, szemtől-szembe végig csinálni és élve kibírni! Az uristen csodája, hogy megmaradtam. Tőlem jobbra és balra elesett egy-egy kadét, egy hadnagy, századparancsnokom már az ütközet elején haslövést kapott, nyomban meghalt. Az olaszoknak volt legalább kétezer ember halottja és ki tudja, mennyi sebesültje. A mieink közül csak legfeljebb 20 százalék volt halott, a többi sebesült. A ...esektől elfoglalt hely újra a mieink lett.

— A menage, mióta itt vagyunk, nagyon jó. Kapunk minden öt napra egy üveg cognac-ot, 125 cigarettát, csokoládét, és melegítő szeszes italokat. Estentint van leves, két féle sült, befőtt, tészta, sajt, vaj, kapunk szardiniát és más különféle konzervet. Minden nap kapunk egy liter bort és egy üveg rohitschi vizet. Szegények vagyunk, de jól élünk.

## Reklám egyetem.

(Ujságíró, aki a világot akarja meghódítani.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, november 17.

A kölni kereskedelmi főiskolán Jung Arthur a *Kölnische Zeitung* főszerkesztője az évben szemináriumi előadásokat hirdet — a reklámtanról. A szemináriumi előadások iránt rendkívül nagy érdeklődés nyilatkozott meg és még fokozta azt az a programbeszéd, amelyet Jung első előadásán tartott.

— Minden erőnkkel — mondotta — határaink biztosításán dolgozunk most, nemzeti erőnk fejlesztésén kifelé és befelé. Minél biztosabbak vagyunk abban, hogy a háború reánk nézve győzedelmesen fog végződni, annál erősebben kell dolgoznunk, hogy a hadigazdálkodást békegazdálkodássá változtassuk át. Azzal az alapossággal, amely a németeket jellemzi, már meg is kezdődött ez a szervezési munkálat. A tudomány dolgozik már azon, hogy előkészítse azokat az eszközöket, amelyek szükségesek, hogy a szétszakított gazdasági kötelekeket ismét összevarjuk. Ez a szeminárium sem egyéb, mint ennek a munkának egy kis alkatrésze és célja, hogy a reklámról szóló tudnivalóinkat bővítsé, meggyőzően annak szükségességéről úgy a belföldön, mint különösen annak nagy szerepéről a külkereskedelemben.

Egyenként fogjuk megvizsgálni, mely uton kell haladnunk a Balkánon, Délamerikában, Oroszországban, Franciaországban és Olaszországban, hogy közvetlenül a háború befejezése után a német kereskedő számára szabadháddá tegyük a gazdasági közlekedést. Ha ezt a munkát már a háborúban elkezdjük, ezzel testvéreinken segítünk, akik egyelőre még a fronton harcolnak. Előkészítjük a talajt, amely erőket a gazdasági élet számára újból fel fogja venni, megkönnyítjük számukra a jövő munkáját, fenntartjuk számukra a helyeket.

A szeminárium kapcsán a következő témákról tartanak előadásokat: „A reklám általános jelentősége és a német birodalom külügyi politikájának, továbbá a német kereskedő gazdasági sikereinek kölcsönhatása”. „Északamerika sajtója és értéke a német reklám szempontjából”. „A reklám a török birodalomban”.

Nagyon jó lenne, ha a mi kereskedelmi és ipari érdekeltségeink képviselői rá tudnák venni a kormányt, hogy ilyen praktikus eszközökkel készítse elő a talajt a Balkán igazi meghódítására.

## LEGUJABB.

Erkezett reggel 3 órakor.

Budapest. A sajtószállításról jelentik: Magas hóban, jéghidegben az osztrák-magyar és német csapatok a bolgárokkal egyesülve előrenyomulnak keletre és északra a novibazári szandzsák felé. Minden szerb állást nehéz harcok árán kell elhódítani. A magaslatokon gyakran 1600 méter magasságban közharcok játszódnak le. Az üldözést, dacára a nagy nehézségeknek, az összes frontokon vaseréllyel folytatják. A szövetséges seregek egy órányi nyugalmat sem hagynak a szerbeknek, akik ennéltozva és a rossz utak miatt sehoisem tudták csapataikat teljesen elvonni. Az entente-nak azokat a meséit, hogy a szerb seregnek esetleg sikerül idegen országba menekülni, az események meg fogják hazudtolni.

Athén. A szerb hivatalos jelentés november 15-éről a következő: Német lapok közölték, hogy Kraljevóban 140 ágyút zsákmányoltak. Az ágyukat elvesztésük előtt teljesen használhatatlanná tették. Azok a szerb csapatok zsákmányát képezték a szerb-török és a szerb-bolgár háborúból. Elvesztésük egyáltalán nem érinti a küzdő szerb sereg harc képességét, amely teljesen ép. A szerb sereg szilárdan el van szánva, hogy az erősen tulnyomó ellenséggel tovább harcol a háború győzelmes befejezéséig. Teljesen alaptalan az a hír, hogy a bolgárok a múlt éjszaka megszállták Valandovot, vagy hogy egyáltalán fenyegették volna. Vezet még nincs a szövetségesek birtokában, de a bolgárokat annyira szorongatják, hogy a város este minden pillanatban várható. A bolgárok, akik igen nagy veszteségeket szenvedtek, most halottaik eltemetésével foglalkoznak. 12-én a szerb csapatok, miután kemény harcot vívtak a bolgárokkal, megszállták Tetovo keleti részét, ott tűzérési felszereléseket, municiót zsákmányoltak. Tetovo igen közel fekszik Üszkübhöz. November 13-án a franciák bolgár területre nyomultak, Kosturino (Strumicától délre mintegy nyolc kilométernyire) megszállták. Strumica irányában nagy csata folyik a franciák és bolgárok között.

Francia jelentés: A bolgárok 14-én megújították heves támadásaikat a Cerna balpartján az egész fronton. A Vardár balpartján nyugalom. A francia-angol csapatszállítások Szalonikiben zavartalanul folynak tovább.

## Anglia és Oroszország rettegése az izlám felébredésétől

(Miért járja Kitchener lord a Keletet.)

Távirati tudósítás.

Kopenhága, november 17.

Perzsiát meg akarja szállni Oroszország.

Luganó. A „Corriere della Sera” jelentése szerint az angolok a németeknek Keleten várható előnyomulása ellensúlyozására már most megteszik az óvintézkedéseket. Anglia beleegyezésével legközelebb orosz csapatok meg fogják szállni Észak-Perzsiát. Anglia inkább lemond Oroszország javára perzsiail érdekeltségéről, hogy elhárítsa az áltálból felébredt izlám veszedelmét. Sokkal nagyobb érdeke Angliának most az, hogy India muzulmánjait egy orosz Perzsia elválassza a kalifa birodalmától. A német-török tervek ellensúlyozására történik, hogy a Kasvin közelében álló oroszokat Teheránba küldjék.

A perzsa kormány sietett értesíteni Oroszországot és Angliát jóindulatú semlegességéről, azonban Oroszország nem elégedhetik meg ezzel a nyilatkozattal, hanem azt követeli, hogy fejezzék le a perzsa-török bandákat. A németek igyekeznek rávenni a saht, hogy fővárosát helyezze át Ispahánba. Ebben az esetben Észak-Perzsia ideiglenesen angol és orosz megszállás alá kerülne, bár a „Novoje Vremja” hangoztatja, hogy nem ideiglenes, hanem tartós megszállásról lesz szó. Az orosz lap azt mondja, hogy Perzsia utolsó napjai elérkeztek és az ottani események megérték a döntésre.

Készülődés az egyiptomi hadjáratra.

Kopenhága. A „Politiken” a Kelet jövődó eseményeiről a következőket írja:

Kitchener lord keleti utja arra enged következtetni, hogy végre Anglia is kilép közömbös passzivitásából. Az angolok most kétségtelenül látják, hogy világhatalmuk veszélyben forog. Ha a központi hatalmak Szerbiával végeztek, úgy Egyiptomra kerül a sor. Eddig az angoloknak ott csak török katonákkal volt dolguk, akik kiváló katonák ugyan, de megfelelő vezetők híján az angolokkal szemben nem voltak egyenrangú ellenfelek. Most azután a török katonaság német megerősítéseket és főleg német vezetést fog kapni.

A Suez-csatorna rendkívül könnyen érzékeny terület, mert ha csak egy helyen töri át az ellenség, már megszakadt a forgalom Indiával és Kelet-Afrikával, ahova Angliából már csak Afrika körülhajózásával, a régi úton lehetne eljutni. Ezért az angolok a csatornától keletre készülnek egyiptomi uralmuk megvédésére. Egyiptomban nagy haderőt összpontosítottak és Alexandriában rendkívül nagy mennyiségű muníciót tartanak készletben.

Nem szabad azonban elfelednünk, hogy noha a törököknek csak egyetlen vasutjuk van, amely Kisázsian át vonul, ezt német mérnökök építették és most már Aleppón át a Mekka vasúttal közvetlen összeköttetésbe hozták. Tehát nemcsak az angolok, hanem a németek is készülnek erre a döntő csatára.

## H I R E K. LEGÜJABB.

Erkezett reggel fél 4 órakor.

Páris. A Petit Journal athéni külön tudósítója táviratozza, hogy Görögország és az entente diplomatái között a tárgyalások egyre élénkebbé válnak, de eredményre még nem vezettek. Arról van szó, hogy Görögországot arra késztessek, hogy azokat a jóindulatú szándékokat, amelyeket állítólag a szövetségesekkel szemben táplál, pontosan körülírja, különösen pedig határozott kijelentést tegyen a főkarantén semlegesség általános hangzó ígérte dolgában, továbbá, hogy megmagyarázza Dragunis miniszter szavait a lefejezéséről.

Milano. A Corriere jelenti Szalonikiból: A szerbek helyzete a Babuna szorosban három bolgár hadosztály támadása folytán nagyon megrosszabbodott. A szerbek a Koziaik magaslatot ismét kénytelenek voltak kiűriteni.

Bárczy István Budapest polgármestere. Budapestről jelentik: A főváros törvényhatósági bizottságának közgyűlése ma a legközelebbi hat évre polgármesterül újból Bárczy István dr-t választotta meg.

A Pesti Hírlap új szerkesztője. A Pesti Hírlap felelős szerkesztői állását, amelyet 13 évnél hosszabb időn át Légrády Imre dr. töltött be, a mai naptól fogva Lenkey Gusztáv vállalta el. Légrády Imre dr., mint főszerkesztő, továbbra is részt vesz a lap irányításában. Lenkey Gusztáv ama kitüntetésére, hogy a kontinens egyik legnagyobb napilapjának felelős szerkesztője lett, az egész magyar sajtóéletében a legőszintébb megelőzést kelti. Az új felelős szerkesztő hírlapírói kvalitása és egyéni kiválósága révén a sajtó ama munkásai közé tartozik, akit a közönség és kartársai egyaránt nagyrabecsülnek, mert nagy része van abban, hogy a magyar sajtó mai magas színvonalára jutott. A magyar újságíró-társadalom éveken ezelőtt már akkor kimutatta Lenkey Gusztáv iránt való igaz ragaszkodását, amikor őt a Hírlapírók Országos Nyugdíjintézetének titkári tiszttségébe juttatta.

Új főrendek. Budapestről jelentik: A Bud. Tud. jelenti: A király Weisz Manfréd löszergyárost, Gajary Udónt, Az Újság főszerkesztőjét, Szily Kálmánt, a Magyar Tudományos Akadémia volt főtitkárját és Horváth Elemért, a tőzsde elnökét legközelebb örökös főrendiházi tagokká nevezi ki.

Zimonyba szállították a nisi osztrák-magyar foglyokat. Szófiából jelentik: A Nisbe bevonuló csapatok Nisben négyszáz osztrák és magyar hadifoglyot találtak, teljesen egészséges állapotban, akiket Zimonyba szállítottak. Píotban harminc egészséges magyar hadifoglyot találtak, akiket Szófiába szállítottak el.

Halálos baleset a vasuti állomáson. Az elmúlt éjjel a vasuti állomáson halálos baleset történt. Hajdu Elek tizenkilenc éves vasuti kocsirendező két vagon összekapcsolása közben a kocsik közé került, melyek mellett teljesen összelapították. A szerencsétlen fiú belső elvérzés következtében nyomban meghalt. A rendőrség megállapította, hogy a balesetet a szerencsétlenül járt munkás idézte elő.

Az olasz hadseregcsalók. Berlinből telegrafálják: Hogy mennyire elterjedhetett Olaszországban a katonai szállításoknál való szédelgés, a Tribuna egy lángoló cikkéből tűnik ki, amelyben a következőképp ír a szédelgőkről: Lapozgassátok Dante Poklát. Tele van uzsorásokkal, hamisítókcal és csalókkal. Ma sines másképp a dolog. A katonai szállításokról szóló krónikák egyre nagyobb helyet foglalnak el a lapokban. Toscanában, a Romagnában, Piemontban, mindenütt szédelegnek és csalnak Nines ennél bestiálisabb. Kergessék ezeket a vérszopókat meztelen az Alpesekbe. Ne is kerülhessenek a bíró elé. Nyilvános bosszút kell rajtuk állani. A Stampa arra a hírre vonatkozólag, hogy a szédelgők egynémelyikének védelmét egy liberális ügyvéd képviselő vállalta el, ezeket mondja: Ez egészen bizonyosan nem igaz. Mielőtt illesmit tenne, le kellene mondania képviselői mandátumáról.

Egy nagy francia bank zavarai. Genéből jelentik: A Sociéte Générale, a legnagyobb francia bankok egyike, amely a nagy banküzleten kívül számos ipari vállalkozásban is érdekelt van, már a háború legelején súlyos anyagi válságba került. A múlt év őszén államilag rendezték a nagybank zilált pénzügyeit, de úgy látszik ezzel sem sikerült a bank működését a háború tartamára biztosítani. A Sociéte Générale néhány hét óta ismét olyan zavarokkal küzd, hogy már a moratóriumi rendelettel megszabott betét visszafizetéseket sem tudja kielégíteni. Loire tartomány több városában a lakosság runt intézett a bank ottani fiókjá ellen. Pénzügyi körökben ismét arról beszélnek, hogy a kormány fogja a bank ügyeit szanálni, de a jól informáltak úgy tudják, hogy ezt a tervet el fogják ejteni és a bank életbentartását az érdekelt pénzeszoportokra bízzák. A Sociéte Générale bukása óriási felfordulást okozna a francia pénzügyi világban, mert számtalan vállalat léte iteg a bank életbenmaradásától és a betétekkal rengeteg kis ember vesztene el tőkét.

Verekedő román heccpolitikus. Bukarestből táviratozzák: Az idősebb és ifjabb Filipescu és a Viitorul című kormánypárti lap közt vita támadt, amelynek során Filipescuék szabálytalanságokat vetettek szemére a hadügyminisztériumnak, mire a hadügyminisztérium közleményeket tett közzé, amelyek ifjabb Filipescut leleplezték és elmondották, hogy kijáró akart lenni, de ez nem sikerült neki. Ma az ifjabb Filipescu a nyílt utcán rátámadt Berlescura, a Viitorul főszerkesztőjére, dulakodás támadt közöttük, amelynek az utca közönsége vetett véget. Az idősebb Filipescu lapjában közzétette azt a levelet, amelyet Bratianu pénzügyminiszterhez és a hadügyminiszterhez intézett fia ügyében és amelyben közli, hogy a kamarában ez ügyből kifolyólag interpellálni fog.

Halálozás. Edvi Illés Gábor Acev. tisztviselő ma éjjel ötvenhárom éves korában rövid szenvedés után meghalt. Temetése holnap, csütörtök délután lesz a Vesselényi-utca 20 b. számú házból.

Női tisztviselők. Londonból jelentik: A Bank of England a legutóbbi napokban 250 női tisztviselőt alkalmazott, dacára, hogy eddig alapszabályszerűleg csakis nagykorú férfiak lehettek a bank alkalmazottjai. Ugyanigy járt el a még zárkózottabb Westminster Bank is.

Adományok. Haretéren küzdő aradi katonák karácsonyi ajándékára Walder Gyuláné 10 koronát, Konkolotszky Mária 3 koronát küldött az Aradi Közlöny kiadóhivatalához. A pénzt rendelkezése szerint használni fog.

### AZ ARADI KOZLONY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomás)	— — — — 151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	— 151
Nyomda	— — — — 141



— A feleség vitriolos mérénylete. Temesvárról jelentik: Hemmerth Adám szikvizgyáros és háztulajdonos husz évig élt együtt feleségével, míg nem két év előtt ott hagyta a családi fűzhelyet és azóta neveltől különváltan él Corvin Mátyás-utca 6. szám alatt levő házában. Az asszony azonban az életközösség megszüntetésébe nem tudott beletörődni s paraskadni kezdett. Előbb nőtartást kért a férjétől, majd büntető feljelentést adott be ellene, míg végre a házasságnak bírói úton leendő felbontását szorgalmazta, kérve egyben, hogy a közszerepményt képező vagyon fele neki megítéléséért. Mikor a perak egész áradata megindult, Hemmerth Adám egészséges és békésen kísérte meg az ügy elintézését, mivel azonban a vagyoni kérdésben férfi és feleség megosztani nem tudtak, a perak és az elleneségekardások tovább folytak. Tegnap este 7 óra tájban Hemmerth Adámnak egy vitriolos üvegrel rejtve felkerekete leírát lakásán, Hemmerth éppen az előszobában tartózkodott s az előszoba airtja nyitva volt Egvsverra valaki herontott az airtán a Hemmerthnek nem is volt ideje, hogy a vendéget megtekintse, mert az hirtelen elővett egy kis üveget és öt vitriollal ledöntötte. Hemmerth a fájdalomtól eltorzult arccal lefutott a Jahner-féle gyógyszertárhoz, hogy ott valami enyhítő szert kérjen. Sulvos sérüléseket szenvedett, úgy, hogy huzamosabb ápolást és kezelést igényel. A mérénylet asszonyt a rendőrség leterítöztatta. Hemmerthné tanácsia, hogy a tettét elkövette volna, a hozzá intézett kérdésekre azonban ellentmondó választ ad.

— Letartóztatták az angol szociálisták nyolc titkárnőjét. Rotterdamból jelentik: Londonból jelentik: A Labour Leader című munkásság jelentése szerint az angol rendőrség Londonban letartóztatta a szociálista párt nyolc titkárnőjét, mert a béke érdekében propagandát folytattak. A titkárnőket akik egyelőre vizsgálati fogságban vannak, a londoni börtönben helyezték el és közölték velük, hogy amennyiben kötelezik magukat arra, hogy a békepropagandát mindenkorra beszüntetik, akkor a vizsgálat lefolytatását szabadlábou várhatják be. Erre azonban egyik sem vállalkozott és így továbbra is vizsgálati fogságban maradnak. A letartóztatott nyolc nő között két neves szociálista írónő is van.

— Londoni átházasságok. Berlinből jelentik: Rotterdamban a legutóbbi napokban érkezett londoniak beszélik, hogy bár a nőileg férfiak katonai szolgálati kötelezettsége még csak terv, máris valóságos násilási mániá keletkezett a férfiak között. A társaságban már számos esetről tudnak, amikor nagy nevek örökösai metresszeiket, kis hivatalnoknőket, varróleányokat vesznek feleségül, kello reverzális mellett.

— Az izr. fluskolai tartalékkórház vezetősége ezúton mond hálás köszönetet mindazoknak, akik természetbeni adományaikkal a kórház konvulsiához járultak: Schreyer Viktorné, dr. Mittler Izidorné, Szenes Sornáné, Aknai Andorné, gróf Nádasdi uradalom, Spitz nővérek, Szontag Lajosné, Ezenkivül rendszeres havi oszonnapiézt adnak. Neuman Károly báró, Aknai Andorné, Csipkés Ernőné, dr. Lövy Mihályné, Vaida Józsefné, Szenes Sornáné, dr. Mittler Izidorné, Schreyer Viktorné, Stauber József, dr. Stauber Andor, Tenner Lászlóné, özv. Glöck Károlyné, May Jánosné, Róth Zsigáné, Pálmai Andor, Pálmay Lajos dr., Magyarosi Ilona, Rosenberg Miksa dr., Fuchs Arnold, Bustin Sándor, Nkolits Sándor, Keller Bened, Bene Sándor, Loránt Emánuel, Spitzer Henrik, Hoffmann Adolfné, Neuman Dániel báró, Basch Simonné, Etes Béla dr., Endrei Hermann dr., Kalmár József, Kohn Irén, Weisz Lajosné, Menezser Irén, Lustig Andor, Lustig Arminné, dr. Seidner Erzsébetné, Molnár László, Vörös László dr., Bing Hugó, Löffler Jakob, Deutsch Testvérek, Singer Gyuláné, Adler Andor, Rosenberg Arnold, Weisz Márk, Keil Lipót dr., Goldschmidt Sándorné.

— Még a hó is késik. A háboru okozta vonat és ezzel kapcsolatos posta késések következtében mostanában gyakran megtörténik, hogy például a kereskedő a sürgősen szükséges árut, a magánember a nehezen várt levelet, a közönség pedig a hírlapot a szokott időben hiába várja. Ma megjelent az „Aradi Közlöny” kiadóhivatalában egy vidéki földesgazda és azt a panaszt adta elő, hogy még f. hó 13-án negyedévi előfizetést küldött az Aradi Közlönyre és azt utalvány szelvényen megrendelte, de eddig egy példányt sem kapott. A kiadóhivatal tisztviselője utána nézett, hogy az előfizetési díj beérkezett-e, azonban a pénz ezidőig nem folyt be. A földesgazda csodálkozva csóvalta meg a fejét és megmutatta a feladást igazoló verényt. A kiadóhivatal vezetője megjegyezte, hogy a mai viszonyok mellett ez megesik. Minden késik. No de holnaptól már menni fog a lap — nyugtatják meg, a pénz majd csak megjön. A dolog tehát rendben volt. Azonban a földesgazda úgy találta, hogy jogos neheztesést rossz helyre adressálta:

— Belátom én, hogy nem itt van a hiba — mondotta. Engedelmet is kérek. Tudom én is, hogy most minden késik. Még a hó is. Olvastam, hogy Pesten már héttől délben havazott, nálunk csak tegnap esett le az első hó, tehát egy és fél napig tartott, amíg Aradmegyébe ért...

— Orvosi hír. Werner Miksa dr. orvos szabadságáról hazatért és rendelését a lakásán, Könyök-utca 4. szám (Ipartestülettel szemben) újból megkezdte. 4528

— Alfenz király versenystállója. Több királyi kollegájának példáját követve, most a spanyol király is versenystállót akar berendezni. A király lovait Toledo hercege által fogja futatni. Franciaországban már több kétéves és egyéves paripát vásároltak az új istálló számára.

— Kultur mosás. Ma és minden esütörtök délután 4 órakor van a szabadalmazott légvonalú „Aerowash” mosógép gyakorlati bemutatása, mely alkalommal minden háziasszony és mosónő meggyőződhet, hogy a gép nemcsak feltétlen jó és gazdaságos, de használata hygiénikus is, mert nem kell a kezét egész nap hol meleg, hol hideg vízben tartani és a mosóaknó mellett egész nap görnyedni. Magyar Ferenc, Arad, Zrínyi-utca 6.

— Katonai származású hulladék papirból. Németországban ezidőn — valamint Európa többi országában is — nem jól ütött ki a szalmatermelés, úgy, hogy felmerült annak a szüksége, hogy a katonai táborokban a katonák tevéhelyére szükséges szármat valami más alkalmas anyaggal kell pótolni. Erre a célra utóbban az újságpapírost használják, mert a kísérletek során ez a régi hulladék portéka bizonyult lez megfelelőbbnek. A megvetett és kevésre becsült makulatura tehát ime kiváló katonai szerephez jutott. A német hadügyminiszter r ndelete folytán a hatóságok megtették az intézkedést arra, hogy az újságpapíros a háztartásokban összegyűjtessék és azt az egyes városokban levő garnizonbeli gazdasági hivataloknak beszolgáltassák. Az így összegyűlt papírost azután folszeletelik és szalma helyett ezzel tömnek ki a katonai ágvak származásúkat. Bebizonyult az, hogy a férgek a papírt kerülik, mint az ördög a tömjént, ilyenformán tehát katonáink a papírbélelt ágyakon nyugodtabban fognak pihengetni. Ilyen hulladékpapír kb. 50 kilós bálákban csomagolva kapható: bálanként 2 koronáért az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

— A tanítószag figyelmébe ajánlja Kerpel Izsó újság felszerelt tankönyv- és tanszerraktárát. Vidéki rendelések pontosan intézettek el.

— Táborba való küldésre alkalmas könyvek, levélpapírok és noteszek Kerpelnél.

— Üzleti könyvek, u. m. strazsák, főkönyvek és irodai cikkek Kerpelnél. 198

— Oszi divatlapok Kerpelnél. 198

— Apróhirdetések az „Aradi Közlöny” részére felvételnek a Messenger-boy irodában Deák Ferenc-utca 8. Ugyanitt kapható az Aradi Közlöny.

## Tizenkét millió Budapest hadi-adója.

(A tóváros nábobjainak háborus jövedelme.)

Fővárosi tudósítónktól.

Budapest, november 17.

A múlt év december 24-én lépett életbe a XVI. törvények, amely a hadiadóról rendelkezik. Nagyjából azt jelenti a „hadiadó”, hogy minden Magyarországon élő egyén, akár a magyar állam polgára, akár nem, amennyiben évi jövedelme meghaladja a 20 000 koronát, köteles hadiadót fizetni. A hadiadót százalékszerűen, csak 120 000 koronányi jövedelem felül állapították meg, azon alul megosztott összeg az adó. Így például 20–22 000 korona után 730 korona; 22–24 000 korona után 810 korona; 24–26 000 korona után 890 korona; 26–28 000 korona után 1420 korona; 28–30 000 korona után 3720 korona az adó és 120 000 koronától feljebb a jövedelem öt százaléka.

Mikor a törvényjavaslatot a Ház elé terjesztette a pénzügyminiszter, kijelentette, hogy az új adónem, az egész országban lefeljebb 15 millió koronát tehet ki. A pénzügyminiszter számítása kissé szerény volt, mert az alábbiakból kitűnik, hogy csupán Budapest városában 12 millió adót vetettek ki. A részletes és pontos kimutatás a következő:

1. kerület: A tényleges hadiadó 680 000 korona.

2. kerület: A tényleges hadiadó 320 000 korona.

3. kerület: A tényleges hadiadó 95 000 korona.

4. kerület: Az adózók száma 686, az adóalap összege 24 000 000 korona, az adó összege 1 213 277 korona.

5. kerület: Az adózók száma 1282, az adóalap összege 54 786 000 korona, a hadiadó összege 2 717 310 korona. Ebben a kerületben a legnagyobb adót fizette a magyar vallásalap, 100 500 koronát és személyn szerinti a legnagyobbat fizette gróf Terri Lipótné, aki noha nem lakik a fővárosban, de jövedelmét itt kezelte.

6. kerület: Az adózók száma 900, a tényleges hadiadó összege 3 400 000 korona. A legnagyobb hadiadót fizették: Weiss Manfréd 469 000 koronát és Lányi Leó 65 000 koronát.

7. kerület: Az adózók száma 530, a ténylegesen kivetett összeg 900 000 korona. A legnagyobb hadiadót fizették: Vízvázi Aladár gróf 41 000 koronát és Köhner Adolf báró 24 000 koronát.

8. kerület: Az adózók száma 557, a tényleges hadiadó összege 1 039 711 korona. A legnagyobb hadiadót fizette: Draskovich Ivan gróf 91 000 koronát.

9. kerület: Az adózók száma 261, a hadiadó összege 404 323 korona. A legnagyobb hadiadót 36 250 koronát, Almássy Dénes gróf fizette. Ebben a kerületben megadózattak az itteni nyilvános számadásra kötelezett vállalatok külföldi igazgatósági tagjai.

10. kerület: az adózók száma 65, a hadiadó összege 130 206 korona. A legnagyobb hadiadót fizette Dreher Antal 26 250 koronát.

A fenti kiállítás összesen 10,550,827 koronát eredményez. Mintán az utólagos listákön szereplő adósok megadóztatása még folyamatban van, ezeket mintegy 800 000-900 000 koronára becsülik és így Budapesten összesen 12 millió korona határadó kerül kivételre.

## TANÜGY.

(—) Kétszázötvenháromezer koronába kerül a városi népoktatás Arad város iskolaszéke ma Varingsv Lajos polgármester előklétével általános tanított, amelyen Kovács Vince kulturtanácsnok bejelentette, hogy az 1918. XIII. és XV. t.-c. értelmében a városnak, mint iskolafenntartó hatóságnak kötelessége az összes elemi és polgári iskolai tanítók fizetésének hét százalékát a nyugdíjalapnak megköltödni. A kulturtanácsnok eoyttal bejelentette hogy az a költséghatárának körülbelül 28.000 koronával való nagyobb megerhelését jelentti. Az iskolaszék tudomásul vette a bejelentést, a polgármester indítványára azonban kimondotta, indítványozza a közgyűlésnek, irón tel a miniszternek, hogy annak ellenében az államsegélyt legalább 10 000 koronával emelje fel. Bejelentette a kulturtanácsnok, hogy az iskolai év elején a három polgári iskolába 1436, a közepes elemi iskolákba 4755, az állami iskolákba pedig 1491 tanuló iratkozott be. Kilenc tanító behatárolult, akiknek helyettesítésével tanítónak biztak meg. E helyettes tanítók fizetését az iskolaszék 72 koronáról 100 koronára emelte fel. Bokor Alajos, a Kazinczy-utcai elemi iskola igazgatója kéri, hogy a tanítási idő ebben az évben kivételesen ne dőlejt kiene, hanem reggel nyolc órakor kezdődjék. Az iskolaszék rövidab vita után egy határozott, hogy a tanítási idő továbbra is dőlejt kiene *crakor kezdődjék.* Az iskolaszék Cziráky Márton iskolaszéki leveznök 1915. évi október 1-étől kezdődőleg 500 korona évi lekört engedélyezett. Az aradi iskolák jövő évi költségvetése a következő: az összes állami és városi elemi iskolák, valamint óvodák kiadása 255 264 korona, azivel szemben áll tandíjbevétel és címén államsegély 66 718 korona. A polgári iskolák költségvetése 191.582 koronát, bevételük 95 599 koronát tesznek ki. Végül az iskolaszék Frint Lajos indítványára leveznökönvi köszönetet mondott az aradi tanítóknak a h. dík'osönjegyzés körül kifejtett tevékenységükért.

## NEMZETI SZÍNHÁZ

Csütörtök, 1915. évi november 18-án:

B. Bérlet.

B. Bérlet.

Déliház-utca 7.

Vig. 6 óra.

Kazdote este 7,30 órakor.

Felolozó eszkoztó:

Rudnyánszky Endre.

## NYILTÉR.\*

A Gróf Wenckheim-féle boros-sebesi uradalom

mezőgazdasága

haszonbérbeadó.

Felvilágosítást nyújt dr. Czédly ügyvédi irodája, Arad. 4225

\* Az ezen rovat alatt közzétettéért nem vállalunk felelősséget.

Limbeck János és fia első m. kir. szab. érckoporsó gyára és temetés rendező vállalata.

Özv. Edvi Illés Gáborné szül. alibisi Bod Erzsébet a saját és az alólírott rokonság nevében fájdalomtelt szívvel jelentti a forrón szeretett és felejtethetlen jó férj, testvér, vő, rokon és jóbarát

**Edvi Illés Gábor,**

A. Cs. E. V. tisztviselőnek,

folyó évi november hó 17-én, éjjeli 1 órakor, munkás életének 53 ik, zavartalan boldog házasságának 28 ik évében, rövid szenvedés és a helotti szenvedések általános felvétele után a Mindenható rendelkezéséhez képest bekövetkezett jobblétre szenderültét.

A felejtethetlen kedves helott földi maradványai november hó 18-án délután 8 órakor fognak Wesselényi-utca 20b. számú gyászházban a róm. kath. anyaszentegyház szertartással szerint beszenteltetni és a felső temetőben lévő családi sírhelyen az örök nyugalomnak átadni.

Az arasszaltó szent-miwe áldozat a boldogult lelki búdvért november hó 28-án d. e. 10 órakor fog a fő isztelendő minorita-atyák szentegyházában az egek Urának bemutatattani.

Pihenése esőndes, emléke áldott legyen!

Arad, 1915. november hó 17.

Özv. alibisi Bod Józsefné, anyósa. Edvi Illés László. Edvi Illés Balázs. Edvi Illés Péter, testvérel. Edvi Illés Lászlóné szül. Szalkai Etelka. Edvi Illés Balázsné szül. Neaszély Janka. Özv. Edvi Illés Sándorné született Szibósi Lonka. Edvi Illés Péterné született Vas Ilonka. Wallner Antal és neje született alibisi Bod Mária. Wagner János és neje szül. alibisi Bod Ilonka s'gorai és sórornó. Edvi Illés Lenke. Edvi Illés Jenő. Edvi Illés Márta. Edvi Illés Péter. Dr. Langer Aurélné szül. Edvi Illés Margit. Edvi Illés Panna. Edvi Illés Klári. Edvi Illés Árpád. Edvi Illés Mariska. Edvi Illés Ilonka. dr. Langer Auré és fia Aurél. Wallner Ilonka. Wagner Zoltika. unokaöccsével és hugai. Battó András és neje. Czlgány István és neje. mint nagybácsai és nagyneői. ugyszintén a számos közeli és távoli rokonság, jó ismerősök és jóbarátok nevében is.

## Hadifoglyok

részére

téli ruhák előnyös árban beszerezhetők

**Kadinczky János**

rubaiüzletében Arad, Schweidel József-és Magyar-utca sarkán. 4527

## Aranyat

és

## Ezüstöt

legmagasabb áron vesz, vagy beoszerél; ugyszintén réglégeket vesz és elad

003

**Losonczi Lajos**

órák és ékszerész üzlete

ARAD, Szabadság-tér. Telefon 964.

# KERPEL

# IZSÓ

Könyv-, zenemű- és papir-nagykereskedése, műkereskedése, kölcsönkönyvtára és zeneműkölcsonzó intézete

# ARADON.

Minden ujdonság raktáron.

Antikvár könyvek és hangjegyek

Egy millió ritka bélyeg raktáron.

Tábori dobozok nagy készlete. Viszonteladóknak nagy ár- engedmény.

Irodai szerek és kellékek elsőrendű minőségben. Különlegességek.

Kitűnő szénpapiros írógép-szalagok és kellékek. Használt és új írógépek raktáron.

Papir- és írószer árukból viszonteladóknak nagy ár- engedmény.

Veszek a legmagasabb áron egyes könyveket, egész könyvtárakat és levélbélyeggyűjteményeket. Ugyszintén újabb és régi festményeket is.

Vidéki megrendelések a legpontosabban intéztetnek el.

2921

Kiváló tisztelettel:

# Kerpel Izsó.

Arad sz. kir. város adóhivatalától.  
2013—1915.

**Adófizetés iránti hirdetés.**

Alólirott városi adóhivatal ezen-  
nel felszólítja mindazokat az adó-  
zókat, akik a városi adókönyv-  
ben előírt és az 1909. évi XI. t.  
cikk 26 § a értelmében esedékes  
adótartozásukat e hó 15-ig be nem  
fizették, hogy azt járulékaival  
együtt a jelen hirdetés köz-  
hírré tételétől számított 8 napon  
belül, vagyis e hó 24-ig alólirott  
városi adópénztárba annál is in-  
kább fizessék be, mert ellenkező  
esetben ellenük a zálogolási el-  
járás azonnal meg fog indíttatni.

Arad, 1915. november hó 15.  
A városi adóhivatal.



**Uraságok  
figyelmébe!**

**Hadifoglyoknak**

nagyobb mennyiségű téli vattás ka-  
bátok és nadrágok, alsó trikóruhák  
és munkabakkancsok, még a kész-  
let tart, olcsó árban kaphatók

**Herzfeld Gyulánál,**

Asztalos Sándor-utca. 4499

**Üzletünket**

november havában  
Andrássy-tér 22. sz.

a megyeházzal szemben

**helyezük át.**

8401

**Cipő Tözsde.**

**Veszek és eladok**

régiség butorokat,  
antik darabokat.

Hiteleképes egyéneknek részletre  
is bérbeadok

**butorokat**

a legelőnyösebb feltételek mellett.  
Vidéki megrendeléseket is fogadok.

**Garai Károly**

butorkereskedő (törv. bej. cég)  
Aradon, Asztalos Sándor-utca 5. sz.  
Telefon 778. sz. 301

**Költözők**

**figyelmébe!**

villany bevezetéseket,  
csillár átszereléseket  
jutányosan végez 481

**Kalmár József**

villanszerelési vállalata  
Arad, Salac-utca 2. sz.  
242. Telefonszám 242.

**HAZAI GYÁRTMÁNY.**

Kérje mindenütt az el-  
ismert legjobb

**TUNGSRAM-lámpát.**

Gyártja:

az Egyesült Izzólámpa és  
Villamossági r.-t., Ujpest.

3000 alkalmazott. 8781

**Vöröshagyma**

erdélyi piros, egész-  
séges, eltartható :-:

**nagyban  
és kicsinyben**

olcsó árban kapható. 4600

Szabadság-tér 10. pincében  
(Abbázia kávéház mellett.)

**Ablakredők**

Valódi amerikai önműködő  
ablakredőnyők gyári rak-  
tára.

**Gyermek-kocsik**  
nagy választékban.

**Zimmermann Ignác**

norinbergi, díszmű- és játék-  
áru üzletében 1581  
Arad, Szabadság-tér 21.

**Fajalmák.**

Jonathán, Batul, Sfikulai Ranett,  
Bór, Vanília, Törökbalint, Sóvári  
és Citromalma kicsinyben és nagy-  
ban legjutányosabb árban kaphatók

**Káli Ferenc**

gyümölcskereskedésében, Asztalos  
Sándor-utca 5. sz. 4501

**Olcsó pénzért  
Jól világítani**

csak villanyal lehet.

Mindennemű villany-  
bevezetést, csillár át-  
szerelést a legjutányo-  
sabban vállal 4067

**Hammer Vilmos**

Arad, Szabadság-tér 5-6.  
Telefon sz. 96.

**A drága fűtőanyag  
mellett sokat megtakarítunk,**

ha a tüzelésnél

**olcsó  
hulladék papírt**

használnak. Ilyen  
hulladékpapír kb.  
50 kilós bálákban  
csomagolva kap-  
ható: bálanként  
2 koronáért az

**Aradi Közlöny  
kiadóhivatalában.**

**URÁNIA**

3211

Csütörtökön és pénteken  
nagy látványos tengerészdráma:

**Hajóágyuk tüzeiben**

Dráma 4 részben.

**ERTESITES.**

A nagyérdemű közönség kívánságára

**WALCHER BERTA asszony  
nemzetközi társalgási szalonját**

a város központjába

**helyezte át**

és így a szalon ezután

**Weitzer János-utca 17. sz.**

alatt létezik, ahol naponta jelentkezők német,  
angol és francia társalgási órákra elfogadtatnak.

# Ha izletes és jó mézes süteményeket szeret, úgy látogassa meg a Szabadság-téren URANIA épületben levő mézeskalács üzletemet.

ahol finom gyümölcskenyeret és teasüteményeket is nagyban és kicsinyben

legjuttányasabban nagy választékban árultok. Hadbavonultaknak legalkalmasabb küldemény. Szives partifogást kér, kitűnő tisztelettel:

**Weichelt János, mézeskalácsos.**

## Apró hirdetések.

### Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díja a szavak száma szerint számítódik.

Minden szó 4 fillér. Vastagabb betűkkel 8 fillér.

Vastagabb betűkkel kívánt szavak aláhúzással jelzendők.

A legkisebb hirdetés 60 fillér.

Az apróhirdetések előre fizetendők.

A hirdetések délután 1/2 óráig vétetnek fel.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

### HÁZASSÁG.

#### Nőül venne

45 éves állami tisztviselő hozzá illő ösvegyet vagy hajadont, 4-5 ezer korona hozománnyal. Teljes cím: „Házasság” jelgére kiadóhivatalba. 4505

### LEVELEZÉS.

#### Intelligens

középkorú gavalierislemler barna, fess urileány tisztességes ismeretséget keresi, akivel a délutáni órákban elszórakozna. A legteljesebb diszkréción. Ajánlatokat „Kellemes együttiség” jelige alatt a kiadóhivatal továbbítja. 4498

### ÜZLETEK.

#### 2 üzlethezység

lakással esetleg annélkül, József főherceget 7 sz. alatt kiadó. Értekezni lehet, Póltenberg-u. 17. 4483

#### Arad környékén

egy jóforgalmu vendéglő és szálloda, vasúti állomáson, eladó. Cím a kiadóhivatalban. 4496

### ALKALMAZÁST KERES.

#### Fiatal ösvegy asszony

gazdasszonynak ajánkozik magános urhoz, vidékre is. Cím a kiadóhivatalban. 4528

#### Eretségizett

fiatalember ügyvéd vagy más megfelelő irodalmi állást keres. Cím a kiadóhivatalban. 4619

### ALKALMAZÁST NYER.

**Könyvkötő leányok,** valamint tanuló leányok felvételnek az Aradi nyomdarszövénytársaság könyvkötészetében.

### LAKÁST KERESNEK.

#### Butorozott szoba,

feltétlenül vissza, keresetk fűrdőszoba használatával, a városháza és a pályaudvar közötti részen, esetleg teljes ellátással. Ajánlatok „Vasutas” jelige alatt a kiadóhivatalba. 4525

### KIADÓ LAKÁS.

#### Egy

vagy két különbejáratu utcai butorozott szoba villanyvilágítással, Simegyi-utca 8. szám alatt kiadó. Ugyanott száraz pircelakás, esetleg butorozva. 4520

#### Andrássy-tér 8. sz.

alatt egy I. emeleti utcai lakás, mely irodának, vagy üzleti célra igen alkalmas, azonnaira kiadó. Bővebbet a házmesternél.

#### 3 szobás

másodemeleti udvari lakás, 1 szoba külön bejárattal, minden komforttal és mellék-helyiségekkel együtt Petőfi-utca 10. szám alatt azonnaira kiadó. Bővebbet a házmesternél.

#### 2 szobás

udvari lakások Andrássy-tér 8. sz. alatt azonnaira kiadók. Bővebbet a házmesternél.

### VÉTEL ÉS ELADÁS.

120 darab birka olosón eladó. Cím a kiadóhivatalban. 4529

**Hődmézesi tőgazdaságban** termelt előhalat, pontyot kg.-kint 8 és 4 korona árban, pénz előlegos beküldése ellenében szállít. Havas Jakab, Honetó. Telefon szám 8. 4525

#### Házi szappan

2-4-6 éves, táblákba nagyobb mennyiségű eladó. Tudakozódni lehet a Czipő Tőzsdeben. 4149

#### Őszi Divat Album

1000 ábrával kor. 240 Pichler Sándor könyv- és papirkereskedésben Arad, Szabadság-tér 1. 781

#### Egy

rövid szongora, vagy pianó megvételre keresetk. Ajánlatok „Zongora” jeligére a kiadóba. 4508

#### Veszek

uraktól levetett férfi ruhát, utazó városi bundát, valamint használt bútörököt a legmagasabb árban Biefer Ignác, Szent Pál utca 12. 3085

#### Sarga bagaria,

lacc, valamint az összes divatos nézetes cipők tisztításához a legjobb szer az „Eos Cream” kapható Aradon kizárólag a Czipő Tőzsdeben. 8405

### KÜLÖNFÉLE.

#### Irógépeket

mielőtt javítatna, kérjen ajánlatot Schmotzer és Bodnár műszerészektől Perényi u ca 8. Telefon 888. Ugyanott elsőrendű üzem kellékek is legolcsóbb árakon. 8175

## Kérjük

igen tisztelt vevőinket,

sziveskedjenek, tekintettel a háboru okozta nehéz fuvarozási és munkáviszonyokra, becses

## köszön és kocsz

megrendeléseik beosztását akkép megtenni, hogy nekünk a házhozszállításra

legalább 2-3 nap

álljon rendelkezésünkre, hogy így figyelmes és gondos kiszolgálást kellő időben biztosíthassunk. —

Kitűnő tisztelettel

**Kneffel Károly és Fia**

köszön és kocsz nagykereskedése  
Boros Beni-tér 2. sz. Telefon 139. sz.

## Könyvkötő segéd

ki önállóan dolgozni tud,

azonnal alkalmazást nyer.

Ajánlatok a fizetési igény megjelölése mellett

az Aradi Nyomda r. t.-hoz intézendők.

## Keresek megvételre

1916. év március hó 1-én átadásal Aradvárosában, a Török Gábor-, Edispacher-, Dezső-, Orczy-, Varjassy József-, Kosztin Lajos-, Wesselényi-, Dezsőffy-, Vécsey-, Magyar-, Kiss Ernő-, Perényi- vagy a Varjassy Lajos-utcában egy földszintes

## családi lakóházat,

3 vagy 4 szoba, fürdőszoba, vízvezeték, villanybevezetéssel. Egyéb mellék-helyiséggel. Kisebb udvar és kerttel. — Petrozsénybe (Hunyadmegye) sürgősen hozzám beküldendő ajánlatban közlendő az eladási ár, valamint az esetleges átvethető bankteher összege. Petrozsény, 1915. november 15.

Dr. Scheffer Hermann,

4518 ügyvéd.

## „Matteine“

poloska és molyirtó vállalat

Arad, Tabajdi Károly-utca 1. sz.

Telefon 10-45.

(Családokhoz költözés)

Elvállal teljes bértársak, szállodák, üzletek, nagyobb magánlakások féreg elleni biztosítását csakély évi bérért. — Poloskák és ezek petéinek végleges kirtását egy évi jótállás mellett. A tisztítandó szobákból sem a butorokat, sem semmi más nem távoztatik el s így az irtási munkát a háztartásban semmi kárt, vagy zavart nem okoz. 2811

## Eladok zsirt, szalonnát

m/m.-kint, kitűnő házi

## Szappant

3-4 éveset, darabonként és kg.-kint

3 kor. 60 fillérért.

**Kalmár Endre**

Arad, Asztalos Sándor-u. 5. 670. Megyei telefon 670.